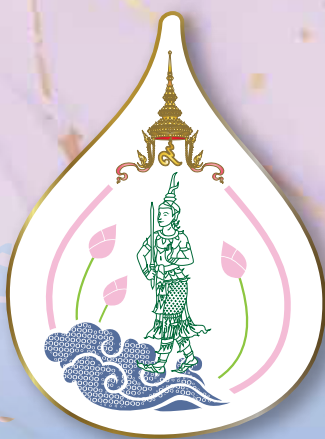
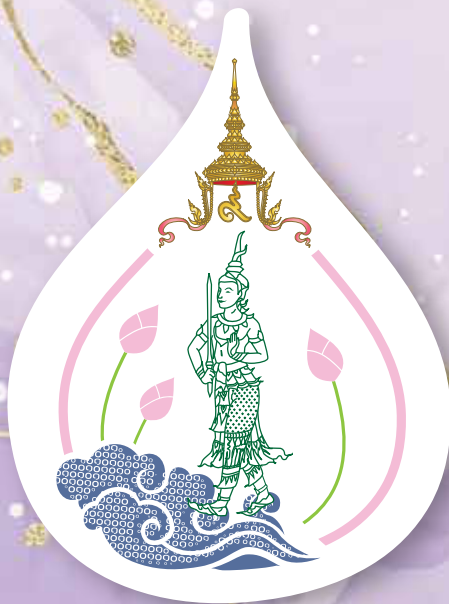

รายงานประจำปี 2564

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

พิพิธภัณฑธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
บ้านปากซวด ตำบลพะแสง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การจัดการประชุมชนนั้นเห็นความสำเร็จ
ในบางชุมชนแล้ว ให้ชุมชนชาวบ้านที่มีความรู้
ประสบความสำเร็จ มีประสบการณ์จัดการ
และพัฒนาพื้นที่ในพื้นที มาช่วยกันขยายผล
ไปยังชุมชนอื่น...

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

ทรงชื่นชมที่ชาวบ้านใช้แผนที่ ในการวางแผนและจัดการน้ำ ของชุมชน

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2551
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ชุมชนใช้วิธีง่ายๆ ลงมือปฏิบัติ
จนเข้าใจแนวพระราชดำริ
ทรงอยากให้มีการขยายผล
เป็นเครือข่ายการทำงานของชุมชน
ที่บริหารจัดการน้ำเป็น

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552
ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การจัดการประชุมชนที่มีแบบอย่าง
ความสำเร็จแล้ว จะขยายผลให้ดำเนินถึงพื้นที่
สังคม ภูมิภาค ให้มีการปรับตัวตลอด
นำไปสรุปให้เรียบง่าย เหมาะสมกับพื้นที่
และดึงให้ชุมชนมาทำงานร่วมด้วย

พระราชดำริ เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2553
ณ ห้องประชุมชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชวโรกาส
ให้กลุ่มบริหารจัดการน้ำชุมชนทุ่งสง อำเภอทุ่งสง
จังหวัดนครศรีธรรมราช รับพระราชทานโล่รางวัลชนะเลิศ
โครงการที่นำน้องรักษ์น้ำ
ตามแนวพระราชดำริ พ.ศ. 2562

วันที่ 18 ธันวาคม 2563
ณ ห้องประชุมชั้น 1 อาคารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงเป็นประธานการประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. 2564
ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

วันที่ 18 ธันวาคม 2563
ณ สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา อาคารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สารจาก ประธาน

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินงานสนองพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รวมทั้งน้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการดำเนินงานบริหารจัดการดิน น้ำ ป่า ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น และชุมชน มาตลอดระยะเวลา ๙ ปี และกำลังเข้าสู่ปีที่ ๑๐ ของการก่อตั้งมูลนิธิ ฯ

การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นการทำงานแบบ “เกิดด้วยทำ” คือ การสร้างตัวอย่างความสำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบแล้วขยายผลสู่ชุมชนอื่น โดยดำเนินงานร่วมกับทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความสุข ความอุดมสมบูรณ์ ความมั่นคงของน้ำอุปโภค บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร ตลอดจนบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งให้แก่ชุมชน

พันธกิจที่สำคัญที่สุดของมูลนิธิฯ เพื่อสานต่อพระราชปณิธานที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้ให้

สัมฤทธิ์ผลตามพระราชประสงค์ มูลนิธิ ฯ ขอเชิญชวนให้เครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาชน ร่วมกัน “เกิดด้วย ทำ” เพื่อสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

นายสุเมธ ตันติเวชกุล
ประธานกรรมการ
มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

รายพระนามและรายนามคณะกรรมการ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

๑. นายสุเมธ ตันติเวชกุล
๒. ศาสตราจารย์เกษม จันทรแก้ว
๓. ศาสตราจารย์ไพรัช ธัชยพงษ์
๔. นายวีระ วงศ์แสงนาค
๕. นายเทอดศักดิ์ บุญยจร
๖. นายชูชาติ ฉุยกลม
๗. นายสุทัศน์ วีสกุล
๘. พลโท ผดุง ยิ่งไพบูลย์สุข
๙. นายวิชัย อัครัสกร
๑๐. นายยุคล ลิ้มแหลมทอง
๑๑. นายศิวัชร ทรรทรานนท์
๑๒. นางสาววิลาวรรณ วนดุรงค์วรรณ
๑๓. นายรอยล จิตรดอน
๑๔. นางรอยบุญ รัศมีเทศ

ประธานกิตติมศักดิ์

ประธานกรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการและเหรัญญิก

กรรมการและรองเหรัญญิก

กรรมการและเลขาธิการ

กรรมการและรองเลขาธิการ

สารบัญ

หน้า

01

แนะนำมูลนิธิ

| ความเป็นมาของมูลนิธิ
| วัตถุประสงค์
| ตราสัญลักษณ์

หน้า

06

บทบาทหน้าที่

หน้า

16

ผลงานเด่น

| พิพิธภัณฑิรรมชาติ
จัดการน้ำชุมชน
ตามแนวพระราชดำริ
| ผลการดำเนินงานปี พ.ศ.2563

หน้า

22

ผลดำเนินงาน

หน้า

26

แผนดำเนินงาน

หน้า

28

ภาคผนวก

| รายงานผู้บริจาค
| สรุปข่าวเด่น
| เรื่องเล่าจากปก

1 แนะนำมูลนิธิ

ด้วยพระวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พระองค์จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้ Massachusetts Institute of Technology (สถาบัน MIT) วางแผนพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อจัดการกับปัญหาด้านทรัพยากรน้ำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539

ในปี พ.ศ. 2541 หน่วยปฏิบัติการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูง ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ดำเนินงาน “โครงการระบบเครือข่ายเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งประเทศไทย”

ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเชื่อมต่อและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยาทั้งหมดจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วสำเนากระจายข้อมูลกลับไปให้หน่วยงานต่างๆ ได้ใช้ข้อมูลร่วมกันประกอบการตัดสินใจการดำเนินงาน โดยมี องค์กรมนตรี เชาวัน ฅศลวันต์ เป็นประธานโครงการฯ และได้นำข้อมูลทรัพยากรน้ำกราบบังคมทูลทราบบฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นประจำต่อเนื่องทุกปี

เพื่อให้มีการดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้นมีความต่อเนื่อง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กรมชลประทาน และสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร จึงได้ลงนามร่วมกัน จัดตั้ง “สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร” ภายใต้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถาบัน

วิจัยและพัฒนาในด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และการเกษตรโดยเฉพาะ และนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนาการจัดการสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำ และการเกษตร และพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ดำเนินงาน และวางแผนงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการเกษตรของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องเร่งด่วน อาทิ ภัยแล้ง และน้ำท่วม ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลติดตาม วางแผน และบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร ได้ดำเนินการมาจนถึงวันที่ 27 ธันวาคม 2551 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตรา “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2551” จัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร ขึ้นเป็นองค์การมหาชน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกาเล่ม 125 ตอน 138 ก เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2551 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไปโดยมีนายสุเมธ ตันติเวชกุล เป็นประธานกรรมการบริหารสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) หรือ สสนก. คนแรก และดำรงตำแหน่งจนอายุครบ 70 ปี จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการกิตติมศักดิ์ รับผิดชอบดูแลงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริมาอย่างต่อเนื่อง

ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 นายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้นำคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

ถวายเงิน จำนวน 84,000,000 บาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาส พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานเงินจำนวนดังกล่าว พร้อมดอกผลกลับมาให้เป็นทุนประเดิม สำหรับจัดตั้งมูลนิธิ เพื่อสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริมีความต่อเนื่อง โดยประสานการทำงานร่วมกับ สสนก. และหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 นายสุเมธ ตันติเวชกุล ได้จัดทำคำขอจัดตั้งมูลนิธิ ภายใต้ชื่อว่า “มูลนิธิน้ำตามแนวพระราชดำริ” และในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อมูลนิธิว่า “มูลนิธิอุทกพัฒน์” พร้อมตราประจำมูลนิธิฯ และ พระราชทานพระมหากรุณาให้ มูลนิธิฯ อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ รวมทั้งพระราชทานเงินขวัญถุงเป็นทุนประเดิมสำหรับก่อตั้งมูลนิธิ จำนวน 84,000,000 บาท พร้อมดอกผล จำนวน 1,910,000 บาท รวมเป็นเงิน 85,910,000 บาท และเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2555 นายทะเบียนกรุงเทพมหานคร ได้ออกใบสำคัญจดทะเบียนจัดตั้ง “มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์” เลขทะเบียนลำดับที่ กท 2182

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ จึงไม่ใช่งานที่เริ่มทำใหม่ หากแต่เป็นงานต่อเนื่อง เพื่อสานต่อพระราชดำริด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คำนึงความสุข ความอุดมสมบูรณ์ และความยั่งยืนในการมีน้ำอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร ตลอดจนบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งให้แก่ประชาชนชาวไทยโดยทั่วกัน

วตุประสงค

1. ดำเนินงานตามพระราชประสงค์
2. ส่งเสริม สนับสนุน การรวบรวมและจัดทำข้อมูลความรู้เรื่องน้ำ และเผยแพร่เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างทั่วถึง
3. ส่งเสริม สนับสนุน งานวิจัยและพัฒนาสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
4. ส่งเสริม สนับสนุนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
5. เพื่อดำเนินการหรือร่วมมือกับองค์กรกุศลเพื่อการกุศล และองค์การสาธารณประโยชน์เพื่อสาธารณประโยชน์
6. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

ตราสัญลักษณ์

พระพิรุณ

เทวดาแห่งน้ำ เทวดาแห่งฝน ก้าวเดินอยู่บน
ก้อนเมฆเหนือผืนน้ำ ซึ่งหมายถึง วงจรของน้ำ

ดอกบัว

ความบริสุทธิ์สะอาดของน้ำ
ความเป็นมงคลแห่งชีวิต

กรอรูปหยดน้ำใส ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฏ

เครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ไทย
ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

เลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำ

หมายถึง ระบบเลขฐานสอง พื้นฐานการทำงานของคอมพิวเตอร์
เพื่อจัดเก็บประมวลผลข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องน้ำให้ประชาชน
เกิดความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำของท้องถิ่นและของประเทศ

เมื่อนำเลข ๙ ในพระมหาพิชัยมงกุฏ รวมกับเลข ๐๑ ที่ก้อนเมฆและผืนน้ำ
จะเป็นเลข ๙๐๑ คือ หมายเลขแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

จากพระราชดำริ สู่ การก่อตั้งมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

2539

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ให้สถาบัน MIT เข้ามามีส่วนร่วม
วางแผนพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำร่วมกับ
สำนักงาน กปร. และ สกท.

2541

เริ่มพัฒนา “ระบบเครือข่ายเพื่อ
การจัดการทรัพยากรน้ำ
แห่งประเทศไทย” ในพระราชดำริ

16 มกราคม 2547 จัดตั้ง
“สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
และการเกษตร” ขึ้นภายใต้ สวทช.
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2547

2550

จัดประกวดการจัดการทรัพยากร
น้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องใน
โอกาสมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา 80 พรรษา
5 ธันวาคม 2550

2549

ดำเนินโครงการจัดการน้ำชุมชน
ร่วมกับภาคเอกชน เช่น
Coca-Cola, SCG, PTT

27 ธันวาคม 2551

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง
**สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
และการเกษตร (องค์การมหาชน)**

2551

- โครงการเครือข่ายปฏิบัติการน้ำชุมชน
- โครงการค่ายปฏิบัติการพืชน้ำอนุรักษ์น้ำ
- Village That Learns and Earns
Community Network for Community
Water Resource Management

สร้างแม่ข่ายการจัดการ
ทรัพยากรน้ำชุมชน ด้วย
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2552

2555

ก่อตั้ง “มูลนิธิอุทกพัฒน์
ในพระบรมราชูปถัมภ์”

15 กุมภาพันธ์ 2555

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร โปรดเกล้าฯ
พระราชทานชื่อ “**มูลนิธิอุทกพัฒน์**”
และทุนประเดิมสำหรับก่อตั้ง
มูลนิธิจำนวน 84 ล้านบาท

การจัดการน้ำชุมชน เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง
น้ำท่วมในพื้นที่นอกเขตชลประทาน
โดยชุมชนอย่างยั่งยืน 84 แห่ง

2554

2 บทบาทหน้าที่

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระบรมราชโองาสให้ นายสุเมธ ตันติเวชกุล นำคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เข้าเฝ้าฯ

เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554
ณ ห้องประชุมสมเด็จพระพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
ชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช

การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้น้อมนำพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานไว้เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 ความว่า “การจัดการน้ำชุมชน นั้น เห็นความสำเร็จในบางชุมชนแล้ว ให้ชุมชน ชาวบ้าน ที่มีความรู้ ประสบความสำเร็จ มีประสบการณ์จัดการและพัฒนา น้ำในพื้นที่ มาช่วยขยายผลไปยังชุมชนอื่น” รวมทั้ง น้อมนำหลักการทรงงาน และแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางดำเนินงาน ประกอบกับ ในข้อบังคับมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ หมวดที่ 1 ข้อ 2 ความหมายโดยรวมของ

เครื่องหมายของมูลนิธิฯ ระบุว่า “น้ำเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต” จำเป็นต้องให้ทุกภาคส่วนร่วมกันในการบริหาร และพัฒนา ซึ่งหากจะทำได้ก็ต้องมีข้อมูล ความรู้ และความเข้าใจเรื่องน้ำ อย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำ ทั้งความสำเร็จ ความรู้ เทคนิค ที่ได้ทรงศึกษา ค้นคว้า พัฒนา และทดลอง เรื่องน้ำมาโดยตลอด นับตั้งแต่ทรงครองสิริราชสมบัติ และทรงห่วงใยสถานการณ์น้ำที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จำเป็นต้องนำมาบันทึก รวบรวม และเผยแพร่ให้ประชาชน ใช้เป็นหลักในการแก้ไข พัฒนา บริหารน้ำของท้องถิ่นและของประเทศต่อไป

มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ดำเนินงานบริหารจัดการดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริ ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่น ชุมชน และประชาชน โดยมีแผนดำเนินงาน 3 ด้าน ดังนี้

1 บริหารจัดการน้ำได้ด้วยตนเอง

เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเอง เรียนรู้และสามารถบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ ได้ด้วยตนเอง

2 บริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน

เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และดำเนินงานตามแนวทฤษฎีใหม่ มีปฏิทินการเพาะปลูกสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ร่วมคิด ร่วมผลิต ร่วมขาย มีรายได้ และผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี

3 เครือข่ายขยายผลสู่ความยั่งยืน

ชุมชนเป็นต้นแบบขยายผลตัวอย่างความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ เกิดการขยายผลต่อเนื่อง มีศักยภาพสู่ความยั่งยืน

บริหารจัดการน้ำ ได้ด้วยตนเอง

เรียนรู้และสามารถบริหาร จัดการ
น้ำตามแนวพระราชดำริ ได้ด้วย
ตนเอง

บริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน

บริหารจัดการทรัพยากร
ดิน น้ำ ป่า และทำเกษตร
ตามแนวพระราชดำริ

เครือข่ายขยายผล สู่ความยั่งยืน

ขยายผลต้นแบบความสำเร็จ
มีศักยภาพ สู่ความยั่งยืน

พลเอกณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้
ผู้บัญชาการทหารบก

“

กองทัพบกดำเนินการร่วมกับ
มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ บรรเทา
ปัญหาด้านน้ำให้กับประชาชน
ตามแนวทางยุทธศาสตร์
พระราชทาน
“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”
เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ
ตามเป้าหมาย เป็นแหล่งน้ำ
ของประชาชน
บรรเทาปัญหาอุทกภัย
และภัยแล้งได้อย่างยั่งยืน

”

หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทาน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2529

ฉะนั้น น้ำจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการอุปโภค บริโภค การประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นพลวัตสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เติบโตไปพร้อมกับความต้องการใช้น้ำ การปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนาแหล่งน้ำจึงเหมือนเป็นการสร้างรากฐานความมั่นคงต่อการพัฒนาประเทศ ที่ช่วยให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้อย่างสมบูรณ์ ประชาชนมีอาหารบริโภค และภาคอุตสาหกรรมขับเคลื่อนการผลิตได้ตลอดปี “การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ” เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บ และระบายน้ำ ช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัย และภัยแล้งอย่างยั่งยืน

กองทัพบก ดำเนินภารกิจด้านการพัฒนาประเทศและการให้ความช่วยเหลือประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง ดังคำขวัญที่ว่า “เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และประชาชน” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เรื่องการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งน้ำทั่วประเทศ ซึ่งกองทัพบกได้ร่วมมือกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2556 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น 380 โครงการ สามารถเพิ่มแหล่งกักเก็บปริมาณน้ำเพื่อสำรองไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้งได้ประมาณ 85.40 ล้านลูกบาศก์เมตร ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากสภาวะน้ำแล้ง น้ำหลากให้กับประชาชนกว่า 554,620 ครัวเรือน และกระจายน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรได้กว่า 3.28 ล้านไร่ เกิดพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จทั่วทุกภาคของประเทศ จำนวน 380 แห่ง

สำหรับในปี พ.ศ. 2564 กองทัพบก ดำเนินงานสำรวจ ออกแบบ และร่วมกำหนดแนวทางปรับปรุง พื้นฟูแหล่งน้ำ รวมทั้งสิ้น 160 โครงการ 27 จังหวัด ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ ร่วมกับ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ โดยมุ่งหวังที่จะเพิ่มประสิทธิภาพ การระบายน้ำในช่วงน้ำหลาก บรรเทาความเสียหายจากน้ำท่วม เพิ่มแหล่งกักเก็บปริมาณน้ำเพื่อสำรองไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้งได้ประมาณ 28 ล้านลูกบาศก์เมตรช่วยบรรเทาความเดือดร้อนจากน้ำแล้งให้กับประชาชนกว่า 131,500 ครัวเรือน และกระจายน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร ประมาณ 1,214,000 ไร่

การดำเนินการร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ที่ผ่านมามีความร่วมมือจากภาคประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี โดยกองทัพบกให้การสนับสนุนกำลังพล เข้าดำเนินการสำรวจ วิเคราะห์วางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการน้ำ เพิ่มพื้นที่สำรองน้ำ บูรณาการทำงานร่วมกับส่วนราชการต่างๆ ตอบสนองต่อการบรรเทาปัญหาด้านน้ำให้กับประชาชน ตามแนวทางยุทธศาสตร์ พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย เป็นแหล่งน้ำของประชาชน บรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งได้อย่างยั่งยืน

คุณชาติศิริ โสภณพนิช
กรรมการผู้จัดการใหญ่
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

“

ธนาคารกรุงเทพขอขอบคุณ
มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ
มูลนิธิบัวหลวง
องค์กรพันธมิตร
ทั้งภาคราชการและภาคเอกชน
รวมถึงพี่น้องประชาชน
ที่ร่วมกันขับเคลื่อนโครงการ
บัวหลวงร่วมชุมชนแก้ภัยแล้ง
เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนต่างๆ
ที่ประสบปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง
สามารถพึ่งพาตนเอง
และแบ่งปันให้แก่สังคมรอบข้าง
ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้อง
กับเจตนารมณ์ของธนาคาร
ที่มุ่งดูแลสังคมในฐานะ
เพื่อนคู่คิด มิตรคู่บ้าน
ตลอดมา

”

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ร่วมสนับสนุนมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ มาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมูลนิธิ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ธนาคารได้เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงานต่างๆ ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการถ่ายทอดความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการน้ำและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินโครงการต่างๆ ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ที่ผ่านมามีผลอย่างดียิ่ง โดยสามารถช่วยเพิ่มปริมาณการกักเก็บและกระจายน้ำให้เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังได้สร้างชุมชนแกนนำไว้แล้ว 60 ชุมชน พร้อมทั้งขยายผลออกไปอีก 114 ชุมชน ซึ่งช่วยบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งให้แก่ 1,773 หมู่บ้าน ประชาชน 124,349ครัวเรือน ครอบคลุมพื้นที่การเกษตรกว่า 1,125,511 ไร่ เพิ่มปริมาณน้ำสำรองได้กว่า 29 ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มผลผลิตการเกษตรในช่วงฤดูแล้งเป็นมูลค่า 6.34 ล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่เพิ่มขึ้นของ 843 ครัวเรือน

ธนาคารตระหนักว่า น้ำ
คือหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อการ
ดำรงชีวิต การบริหารจัดการ
น้ำที่ดีจะส่งผลให้ประชาชน
มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในปี 2563
และปี 2564 ธนาคารจึง
ร่วมกับมูลนิธิบัวหลวง และ

มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ดำเนินโครงการ “บัวหลวงร่วมชุมชนแก้ภัยแล้ง” โดยยึดหลัก
การดำเนินงานในการบริหารจัดการน้ำแก่ชุมชนอย่างยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความ
มั่นคงของทรัพยากรน้ำของชุมชน ให้ประชาชนในพื้นที่มีน้ำสะอาดเพื่อการ
บริโภคและอุปโภคอย่างเพียงพอตลอดปี มีน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเหมาะสม
ตามฤดูกาล ชุมชนสามารถบริหารจัดการน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง
ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ชุมชนอื่นๆ ที่ประสบ
ปัญหาในลักษณะคล้ายกัน นำไปปรับใช้ได้ ซึ่งเป็นการขยายให้เกิดเครือข่าย
ความร่วมมือกันอย่างยั่งยืน

นายปิยนุ ป่าพรหมมา
กำนันตำบลศรี อำเภอยางทอง
จังหวัดเชียงราย

บ้านม่วงชุม หมู่ที่ 7 ตำบลศรี อำเภอยางทอง จังหวัดเชียงราย เป็นชุมชนป่าต้นน้ำติดกับแม่น้ำอิง ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร โดยอาศัยน้ำจากอ่างเก็บน้ำม่วงชุมมาใช้ในการอุปโภค บริโภค การเกษตรและเลี้ยงสัตว์ เมื่อปี 2542 ชุมชนเริ่มประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร เนื่องจากอ่างเก็บน้ำมีสภาพตื้นเขินเพราะมีตะกอนดินทรายไหลมาทับถมต่อเนื่อง สาเหตุจากป่าต้นน้ำถูกทำลายโดยชาวบ้าน กลายเป็นพื้นที่แห้งแล้งสลับกับน้ำหลากมากกว่า 50 ปี

จนเมื่อปี 2543 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชนบ้านม่วงชุม จำนวน 15 คน เป็นแกนนำร่วมกับชาวบ้าน ช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ปลูกล้าเสริม ทำแนวกันไฟป่า มีกฎระเบียบป่าชุมชน เพื่อดูแลรักษาแหล่งน้ำต้นทุนของอ่างเก็บน้ำม่วงชุม ต่อมาชุมชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จากมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. เกิดการเรียนรู้บริบทของชุมชนตนเอง สามารถนำตัวอย่างการจัดการน้ำในพื้นที่ที่เป็นต้นแบบมาประยุกต์ใช้ โดยร่วมกันกำหนดแนวทางจัดการตามลักษณะพื้นที่ มีการพัฒนาป่าต้นน้ำให้เกิดความชุ่มชื้น มีน้ำเพียงพอควบคู่กับการพัฒนาอ่างเก็บน้ำลำห้วยและระบบกระจายน้ำเข้าสู่ชุมชนกับพื้นที่การเกษตร มีการพัฒนาแหล่งน้ำสำรองท้ายน้ำเพื่อเก็บน้ำไม่ให้ไหลทิ้งไป เช่น การทำฝายรูปแบบต่างๆ การสร้างระบบกระจายน้ำ และแหล่งสำรองน้ำหลากหลายประเภท เกิดเป็นตัวอย่างความสำเร็จด้านการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก และระบบกระจายน้ำ อีกทั้งยังได้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

จากการสนับสนุนการดำเนินงานจัดการน้ำชุมชนจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ สสน. และบริษัท เอ็มเค เรสโตรองต์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) จนทำให้ชุมชนบ้านม่วงชุมสามารถแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง น้ำหลากได้เห็นผลจริง ชาวบ้านทุกคนเกิดความร่วมมือในการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบตั้งแต่ป่าต้นน้ำ อ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ จนถึงแก้มลิงสำรองน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงทั้งชุมชน ทำให้สามารถขยายผลความสำเร็จไปยัง

ชุมชนข้างเคียงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563-2564 มูลนิธิบัวหลวง และธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้สนับสนุนการดำเนินงานภายใต้“โครงการบัวหลวงร่วมชุมชนแก้ภัยแล้ง” ที่สนับสนุนให้เครือข่ายชุมชนบ้านม่วงชุมแก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่อง รวม 9 หมู่บ้าน เพิ่มปริมาณน้ำได้ 11,498 ลูกบาศก์เมตร ทำให้ 1,773 ครัวเรือน พื้นที่เกษตร 9,964 ไร่ ผ่านพ้นภัยแล้ง มีน้ำพอเพียงสำหรับอุปโภคและทำเกษตร

ชุมชนได้รับความรู้จากมูลนิธิอุทกพัฒนาฯ และ สสน. รวมทั้งการสนับสนุนด้านงบประมาณจากมูลนิธิบัวหลวง และธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ทำให้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่ผ่านมา ชุมชนในเครือข่ายชุมชนม่วงชุมสามารถทำเกษตรเลี้ยงชีวิต และขอมุ่งมั่นทำงานพัฒนาด้านน้ำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้เกิดผลสำเร็จยิ่งๆ ขึ้นไป และจะนำความสำเร็จนี้ไปขยายผลต่อชุมชนในพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

เยาวชนเกิด ด้วย ทำ จัดการ ดิน น้ำ ป่า

9 ปี มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ กับ 12 กลุ่มเยาวชนที่ดำเนินงานต่อเนื่อง

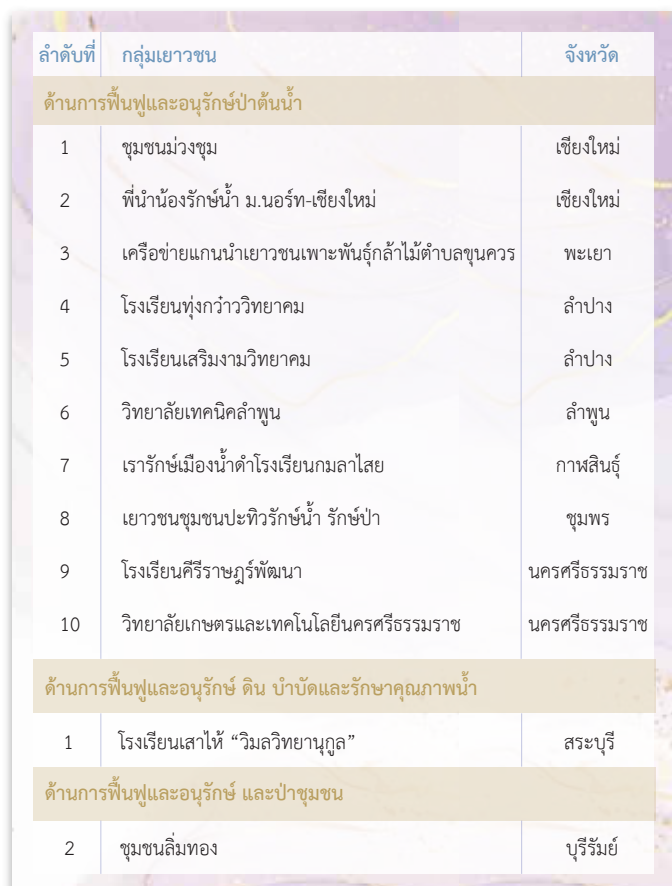
ตลอดระยะเวลา 9 ปี มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินงาน เยาวชนเกิด ด้วย ทำ จัดการ ดิน น้ำ ป่า ภายใต้ โครงการ ฟินาน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งในปี 2564 เป็นปีที่มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินงานครบ 9 ปี มูลนิธิฯ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินโครงการ “ฟิโน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ ปีที่ 9 : สู่วิทยาลัย” ขึ้น เพื่อสร้างความต่อเนื่องของการเรียนรู้สู่การลงมือทำและถวายเป็นคุณูปการแด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ด้วยการ “เกิด ด้วย ทำ” สานต่อพระราชปณิธานที่พระองค์ได้พระราชทานไว้ ด้วยการน้อมนำหลัก

การทรงงานและแนวพระราชดำริ ด้านการบริหารจัดการน้ำ มาปฏิบัติ ร่วมกันฟื้นฟู พัฒนา บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจาก กรอบคิด เรื่องการพัฒนาที่อยู่บนฐานของการพึ่งตนเอง รวมทั้งคิดแก้ปัญหาแบบองค์รวม เชื่อมโยงกันอย่างครบวงจร และท้ายที่สุดคือการลงมือทำ ผ่านกรอบงานที่มีการทำงานอย่างเป็นระบบ ศึกษาข้อมูลรายละเอียดให้ครบถ้วนและรอบด้าน รวมทั้ง การใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมกับชุมชน และสภาพแวดล้อม

ปัจจุบัน มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ได้ดำเนินงานร่วมกับกลุ่ม
เยาวชน รวม 334 กลุ่ม และในปี 2564 ที่ประสบสถานการณ์
โควิด-19 ทางมูลนิธิอุทกพัฒนาฯ ได้จัดให้มีกิจกรรมค่ายรอบ
ประเพณี โครงการพื้าน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ ปีที่ 9 :

สู่ความยั่งยืน ในรูปแบบออนไลน์ ณ อาคารสถาบันสารสนเทศ
ทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) โดยมีกลุ่มเยาวชนที่ส่งข้อเสนอ
โครงการเข้ามาทั้งหมด 31 กลุ่ม ผ่านเข้ารอบประเมินจำนวน
12 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มเยาวชนพนนาตร กลุ่มบริหารจัดการน้ำชุมชนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ช่วยกันสร้างฝายในพื้นที่

กลุ่มเยาวชนโรงเรียนทุ่งกว่าวิทยาคม จังหวัดลำปาง
ร่วมกันสร้างฝายในพื้นที่

กลุ่มเยาวชนชุมชนลิ้มทอง จังหวัดบุรีรัมย์
ร่วมกันปลูกหญ้าแฝก

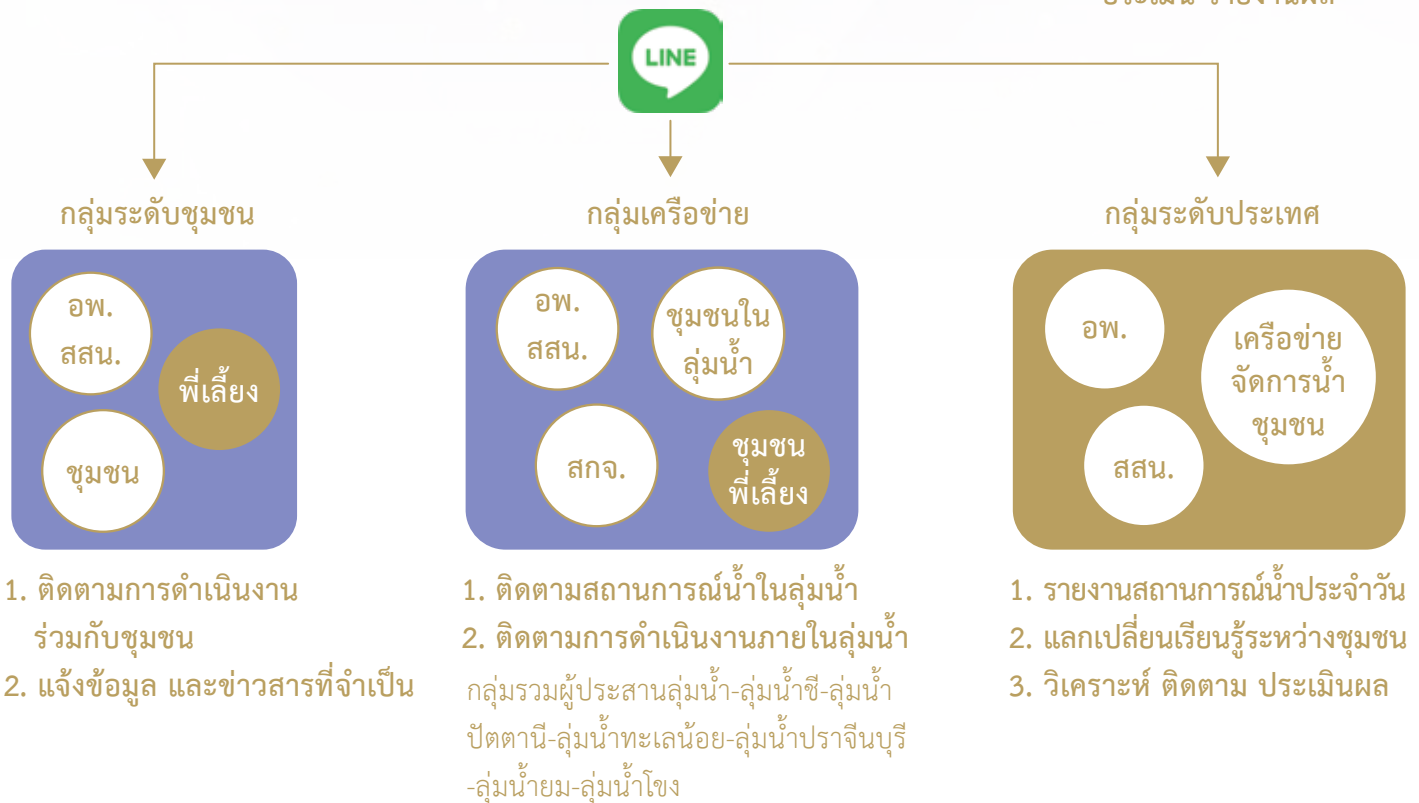
3 ผลงานเด่น

นับตั้งแต่ปี 2562 ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทำให้ปริมาณฝนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก เกิดฝนน้อยติดต่อกัน ฝนตกเหนือเขื่อนน้อยลง ส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำในเขื่อนหลักของประเทศน้อยลง ในเดือนพฤศจิกายน 2563 น้ำใช้การของ 4 เขื่อนหลัก มีเพียง 5.7 ล้านลูกบาศก์เมตร ปลายเดือนเมษายน 2564 เหลือน้ำใช้การเพียง 2.2 ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งต่อเนื่อง

การทำงานร่วมกับชุมชน ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ทำงานร่วมกับเครือข่ายชุมชน ผ่านกลุ่มไลน์
ประสานการทำงานร่วมกับเครือข่ายพี่เลี้ยงในพื้นที่

ร่วมสำรวจ วิเคราะห์ ติดตาม
ประเมิน รายงานผล

อพ. - มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ | สสน. - สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ(องค์การมหาชน) | สกจ. - สภาเกษตรกรจังหวัด

นับตั้งแต่ปี 2562 ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทำให้ปริมาณฝนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมค่อนข้างมาก เกิดฝนน้อยติดต่อกัน ฝนตกเหนือเขื่อนน้อยลง ส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำในเขื่อนหลักของประเทศน้อยลง ในเดือนพฤศจิกายน 2563 น้ำใช้การของ 4 เขื่อนหลัก มีเพียง 5.7 ล้านลูกบาศก์เมตร ปลายเดือนเมษายน 2564 เหลือน้ำใช้การเพียง 2.2 ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งต่อเนื่อง

รายงานประจำปี 2564
ผลงานเด่น

รวมทั้ง ขยายผลสู่เครือข่ายเตือนภัยพิบัติ ที่ชุมชนร่วมกันติดตาม เตรียมการ และพร้อมรับสถานการณ์ ทั้งภาวะปกติ และภาวะวิกฤต ร่วมกับมูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย ปัจจุบัน มีเครือข่ายเตือนภัยพิบัติ 19 ชุมชน แบ่งเป็น 7 กลุ่ม ตามทิศทางการเคลื่อนตัวของพายุและกลุ่มน้ำ ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยทุกพื้นที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการภัยพิบัติ เผื่อระวัง ป้องกัน และฟื้นฟู ทั้งนี้มีการติดตามข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายภาคประชาชน

นอกจากนี้ จากสถานการณ์ภัยแล้งที่ผ่านมา มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ร่วมกับชุมชน วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาน้ำแล้ง เกิดตัวอย่างความสำเร็จที่นำไปขยายผลในหลายพื้นที่ ได้แก่

ชุมชนเพชรน้ำหนึ่ง ตำบลกลัดหลวง อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี

เดิมพื้นที่เป็นสนามกอล์ฟร้าง จัดสรรที่ดินผ่านสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้กับเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกิน ด้วยสภาพพื้นที่ค่อนข้างลาดเอียง และเป็นดินลูกรัง ขาดแหล่งกักเก็บน้ำ เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนน้ำมาโดยตลอด

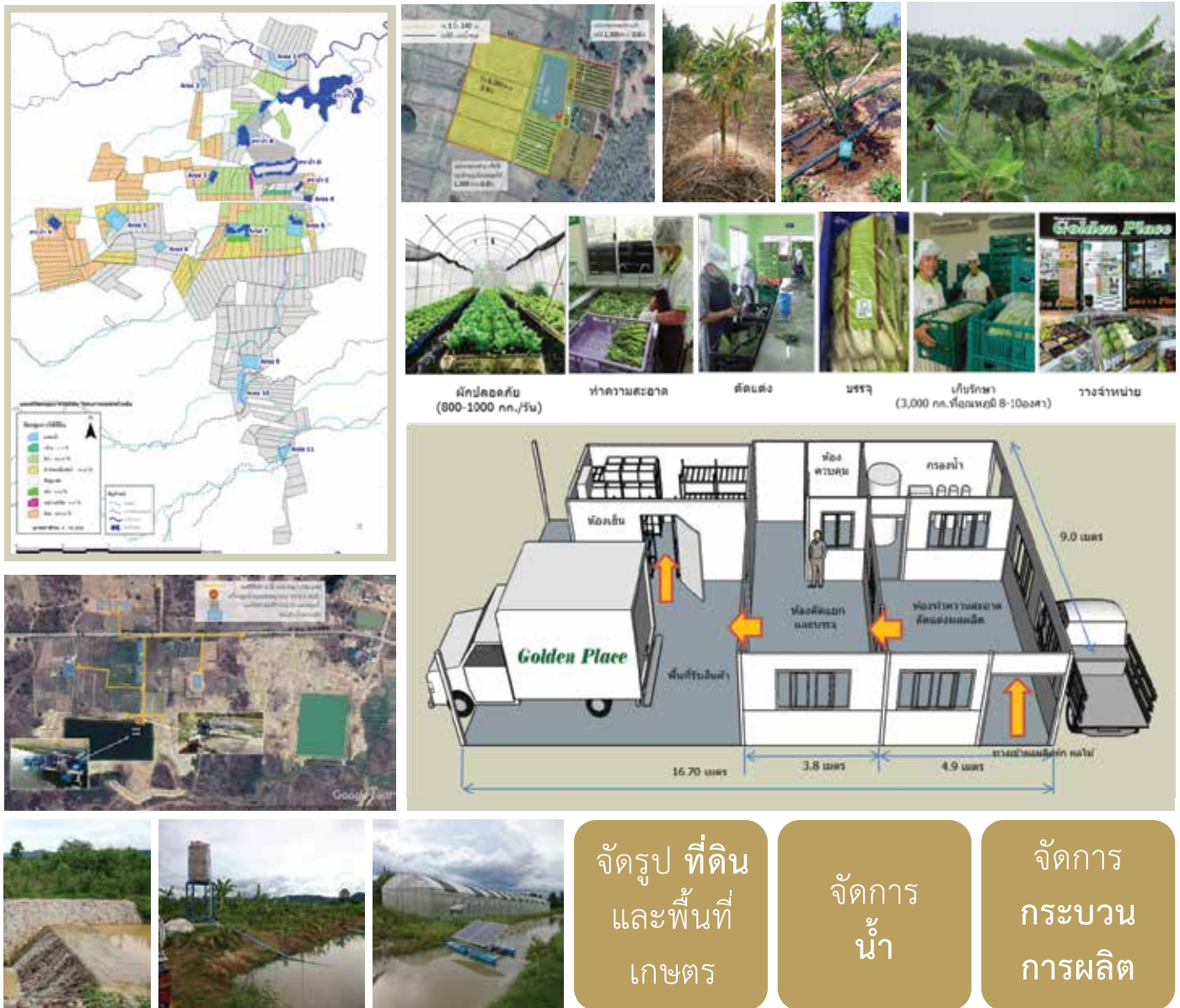
แบบอย่างความสำเร็จ: **ชุมชนเพชรน้ำหนึ่ง ตำบลกลัดหลวง อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี**

รายงานประจำปี 2564
ผลงานเด่น

ในปี 2556 ได้เริ่มดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เริ่มพัฒนาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ในปีนี้มูลนิธิอุทกพัฒนาฯ เสริมระบบกระจายน้ำผ่านท่อ ไปยังหอดึงสูง 7.5 เมตร มีความจุ 12,000 ลิตร ทำให้ปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอสำหรับอุปโภค และทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

แบบอย่างความสำเร็จ: **ชุมชนเพชรน้ำหนึ่ง ตำบลกลัดหลวง อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี**

ปัจจุบัน ชุมชนเพชรน้ำหนึ่ง เกษตรกรมีการรวมกลุ่มสร้างโรงเรือนและห้องเย็น เก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตร บรรจุภัณฑ์ ส่งจำหน่ายให้ร้านโกลเด้น เพลส อย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาปี 2565 – 2566 ที่สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนี ตำบลสามพระยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา เป็นโครงการความร่วมมือของหลายหน่วยงาน ได้แก่ มูลนิธิชัยพัฒนา กรมทรัพยากรน้ำ กรมป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) และสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมาชนนี ร่วมกันวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำ ดังนี้

งานพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำทางทิศเหนือนอกเขตสวนสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ พระราชทานเขตแดนน้ำอุปโภค บริโภค และกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่พื้นที่ต้นน้ำ เพิ่มแหล่งน้ำเสริมการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ เพิ่มปริมาณน้ำเก็บกัก 54,400 ลูกบาศก์เมตร เชื่อมระบบส่งน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำเข้าสู่สวนสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ เพิ่มระดับน้ำใต้ดินและระดับน้ำบ่อน้ำต้น

แนวทางพัฒนาแหล่งน้ำ

เป้าหมาย เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำกักเก็บและศักยภาพการใช้น้ำ

ประกอบด้วยแนวทางพัฒนา 3 ส่วนหลัก

1. พัฒนาพื้นที่รับน้ำ A ด้านเหนือ และพื้นที่รับน้ำ B ด้านตะวันตก
 - 1.1 สร้างฝายชะลอน้ำพื้นที่รับน้ำ
 - 1.2 พื้นฟูป่าต้นน้ำ
 - 1.3 ปรับปรุงเส้นทางน้ำ
2. พัฒนาแหล่งน้ำภายในสวนสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ
 - 2.1 ปรับปรุงสระเก็บน้ำ
 - 2.2 ปรับร่องน้ำเชื่อมต่อสระน้ำ
3. พัฒนาการบริหารการใช้น้ำภายในสวนสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าฯ

รายงานประจำปี 2564
สรุปแผนพัฒนาเด่น

งานพัฒนาภายในสวนสมเด็จพระเจ้า ลดปริมาณน้ำหลากในพื้นที่ และที่ไหลสู่พื้นที่ท้ายน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักของสระเก็บน้ำ 108,200 ลูกบาศก์เมตร เพิ่มระบบเชื่อมโยงระหว่างสระเก็บน้ำ และเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำ

เส้นทางเชื่อมโยงแหล่งน้ำบริเวณสวนสมเด็จพระเจ้า จังหวัดเพชรบุรี

ผลการดำเนินงาน ปี 2564

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ถึง ปี พ.ศ. 2564 มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สามารถขยายผลสู่ 1,816 หมู่บ้าน และเครือข่ายเยาวชน 364 กลุ่ม เกิดพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ 24 แห่ง ปัจจุบันสามารถแบ่งเครือข่ายชุมชน และเครือข่ายเยาวชน เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) เครือข่ายชุมชน รวม 1,816 หมู่บ้าน ได้แก่

กลุ่มที่

① บริหารจัดการน้ำได้ด้วยตนเอง

ชุมชนพัฒนาตนเอง เรียนรู้และสามารถบริหารจัดการน้ำ ตามแนวพระราชดำริ ได้ด้วยตนเอง รวม 1,107 หมู่บ้าน มีหน่วยงานร่วมสนับสนุน รวม 14 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมการพัฒนาชุมชน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สภาเกษตรกรแห่งชาติ มูลนิธิเอสซีจี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) มูลนิธิใจกระหิง และบริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

กลุ่มที่

② บริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน

ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง และดำเนินงานเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ มีปฏิทินการเพาะปลูกสอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ร่วมคิด ร่วมผลิต ร่วมขาย มีรายได้และผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี รวม 292 หมู่บ้าน มีหน่วยงานร่วมสนับสนุน รวม 11 หน่วยงาน ได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมประมง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มูลนิธิใจกระหิง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)

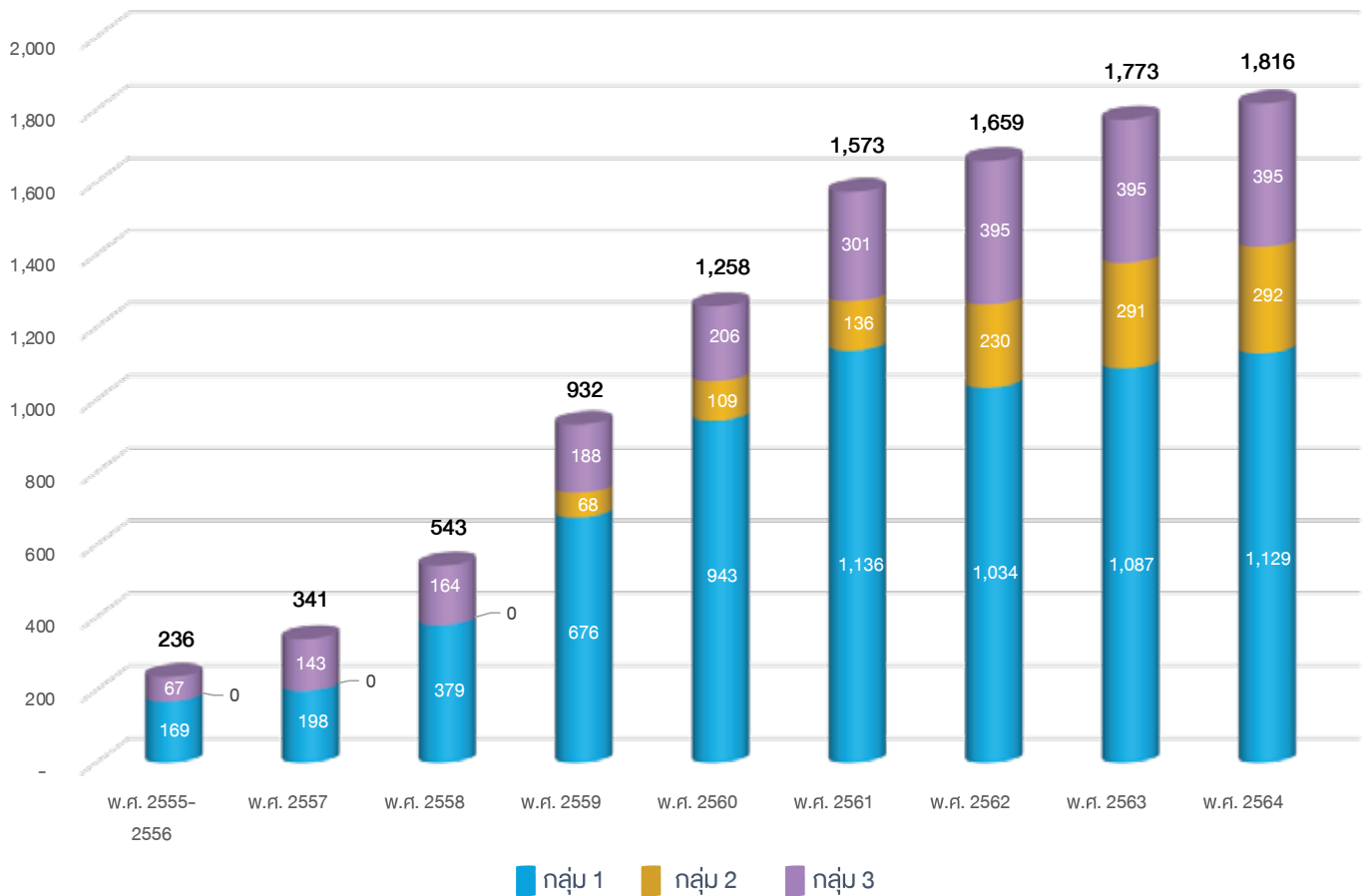
กลุ่มที่

③ เครือข่ายขยายผลสู่ความยั่งยืน

ชุมชนเป็นต้นแบบขยายผลตัวอย่างความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ เกิดการขยายผลต่อเนื่อง มีศักยภาพสู่ความยั่งยืน รวม 395 หมู่บ้าน มีหน่วยงานร่วมสนับสนุน รวม 15 หน่วยงาน ได้แก่ กองทัพบก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มูลนิธิโคคา-โคลา ประเทศไทย บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) กองทุนฮอนด้าเคียงข้างไทย กลุ่มธุรกิจ TCP ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บริษัท เอ็มเค เรสโตรองต์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) สถาบันบางกอกแดนซ์ บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน) บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล มูลนิธิมิตซูบิชิ อิเล็กทริกไทยและบริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)

รายงานประจำปี 2564
ผลงานดำเนินงาน

หน่วย : หมู่บ้าน

2) เครือข่ายเยาวชน รวม 364 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่

① รวมกลุ่มดำเนินงาน

รวมกลุ่มดำเนินงานเยาวชนรวมกลุ่มรุ่นพี่ และรุ่นน้อง ดำเนินงานโครงการบริหารจัดการน้ำ ตามแนวพระราชดำริ

กลุ่มที่

② ขยายผลและถ่ายทอด

เยาวชนดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายทั้งในและนอกโรงเรียน และชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า

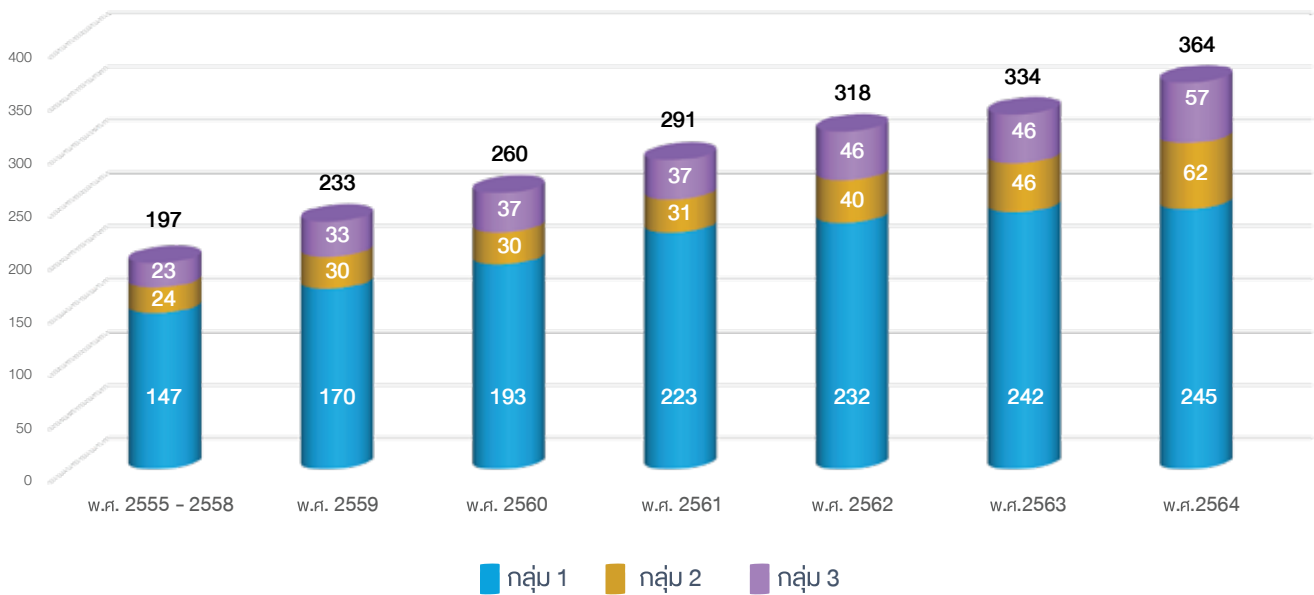
กลุ่มที่

③ เครือข่ายขยายผลต่อเนื่อง

เยาวชนสามารถขยายผลดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีศักยภาพสู่ความยั่งยืน

รายงานประจำปี 2564 ผลงานดำเนินงาน

หน่วย : กลุ่ม

สรุปผลการดำเนินงานปี พ.ศ. 2564

ในปี พ.ศ. 2564 การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประกอบด้วย 3 แผนงาน โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงาน ดังนี้

1 แผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนได้ด้วยตนเอง ดำเนินงานเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตัวอย่างความสำเร็จของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

1.1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของการบริหารจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ให้ชุมชน ท้องถิ่น ในเครือข่ายลุ่มน้ำ และเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำ ตามแนวพระราชดำริ ใน 3 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำกว๊านพะเยา ลุ่มน้ำปราชินบุรี และลุ่มน้ำยัง ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งชุมชนใน 3 ลุ่มน้ำ ได้สรุปผลดำเนินงานที่ผ่านมาและปรับปรุงแผนดำเนินงานให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง

1.2) เกิดแกนนำเยาวชนพืชน้ำน้อมรักษาน้ำตามแนวพระราชดำริ 16 กลุ่ม และขยายผลกลุ่มเยาวชนเพิ่มเติม 11 กลุ่ม จำนวน 215 คน รวมทั้งเกิดเครือข่ายเยาวชนและชุมชน เติบ ด้วย ทำ เรียนรู้สู่การลงมือทำ รวม 30 แห่ง

1.3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่าง “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ” จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบออนไลน์ ร่วมกับชุมชนที่เป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ จัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริฯ ให้สามารถจัดทำคลิปวิดีโอด้วยโทรศัพท์มือถือ เพื่อถ่ายทอดตัวอย่างความสำเร็จ และถ่ายทอดเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 แบ่งเป็น 7 กลุ่ม รวม 30 ด้าน

1.4) เผยแพร่ความสำเร็จการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ รวม 2 ฉบับ ได้แก่ รายงานประจำปี พ.ศ. 2564 และ หนังสือ เติบ ด้วย ทำ จัดการน้ำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2 แผนงานบริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน ดำเนินงานสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเสริมความมั่นคงด้านทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และการประกอบอาชีพ พัฒนาความเป็นอยู่ที่ดี ด้วยการสร้างตัวอย่างของการพึ่งตนเอง เกิดกลุ่มร่วมคิดร่วมทำ โดยวิเคราะห์สมดุลน้ำ จัดรูปที่ดิน พัฒนาระบบกระจายน้ำ วางแผนเพาะปลูก เป็นตัวอย่างความสำเร็จเพื่อขยายผลการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริ ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่

2.1) โครงการสร้างตัวอย่างดำเนินงาน “ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” และสร้างตัวอย่างดำเนินงาน “เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่” ดังนี้

2.1.1) ดำเนินงานสร้างตัวอย่าง ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และวนเกษตรร่วมกับ 29 ชุมชน พื้นที่ 15,292 ไร่ ในปี 2564 ชุมชนได้ผลผลิตจากป่า ช่วยลดรายจ่ายครัวเรือน รวม 8.83 ล้านบาท สร้างรายได้ผลผลิตจากป่า รวม 18.05 ล้านบาท

2.1.2) ดำเนินงานสร้างตัวอย่าง เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ จำนวน 1,471 ครัวเรือน พื้นที่รวม 4,205 ไร่ และขยายผลด้วยชุมชนเอง 1,515 ครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2564 ชุมชนที่ดำเนินงานเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ 287 ครัวเรือน พื้นที่ 400 ไร่ ช่วยลดรายจ่ายครัวเรือนรวม 7.91 ล้านบาทต่อปี และเพิ่มรายได้ รวม 28.15 ล้านบาทต่อปี ซึ่งในช่วงสถานการณ์ภัยแล้ง ชุมชนยังคงมีน้ำทำเกษตร 1,456 ครัวเรือน มีรายได้ในช่วงฤดูแล้ง รวม 14.56 ล้านบาท และสามารถลดรายจ่ายครัวเรือนจากการซื้ออาหารรวม 2.89 ล้านบาท

2.2) โครงการ สระน้ำเพื่อชีวิต อุทิศถวาย พ่อของแผ่นดิน ดำเนินงานน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งในปี พ.ศ. 2564 ดำเนินงานร่วมหน่วยงานสนับสนุน ใน 18 ชุมชน รวม 38 สระ ทำให้มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น 190,000 ลูกบาศก์เมตร ชุมชนสามารถกักเก็บน้ำเวลาน้ำหลาก หรือน้ำฝน ไว้ใช้ในฤดูแล้ง ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำเข้าพื้นที่เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่แปลงรวมเพิ่มความมั่นคงน้ำและอาหาร

3 แผนงานเครือข่ายขยายผลสู่ความยั่งยืน ดำเนินงานเพิ่มตัวอย่างความสำเร็จของงานพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ นำไปสู่การขยายผลความสำเร็จจากชุมชนแกนนำไปสู่ชุมชนขยายผล สามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ในปี 2564 ได้ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานสนับสนุน จำนวน 3 โครงการ รวม 70 ชุมชน สามารถบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง 45,231 ครัวเรือน พื้นที่เกษตร 140,658 ไร่ เพิ่มปริมาณน้ำสำรอง 3.82 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ ชุมชนสามารถเพิ่มผลผลิตในฤดูแล้ง 1,456 ครัวเรือน มีมูลค่าผลผลิต 14.56 ล้านบาท รวมทั้งช่วยประหยัดค่าชดเชยของภาครัฐประมาณ 267 ล้านบาท

สรุปผลการดำเนินงานปี 2564

มูลนิธิฯ ร่วมกับชุมชน สร้างตัวอย่างเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ 287 ครัวเรือน ช่วยลดรายจ่ายครัวเรือนรวมกว่า 7,900,000 บาท เพิ่มรายได้ครัวเรือนรวมกว่า 28 ล้านบาท

สำหรับงานพัฒนาช่วยพื้นที่การเกษตรกว่า 3,870,000 ล้านไร่ และช่วยเพิ่มปริมาณน้ำสำรองกว่า 118 ล้านลูกบาศก์เมตร การแก้ปัญหาภัยแล้งร่วมกับเอกชนช่วยชุมชนได้กว่า 18,000 ครัวเรือน

การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ เกิดระบบขยายผลร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ – ภาคเอกชน – ท้องถิ่น – ท้องที่ - สถาบันการศึกษา – เครือข่ายการจัดการน้ำชุมชน ปัจจุบัน ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ 21 แห่ง ภาคเอกชน 11 แห่ง สถาบันการศึกษา 10 แห่ง หน่วยงานท้องถิ่น 425 แห่ง เพื่อร่วมกันทำงานขยายผลตัวอย่างความสำเร็จ ให้เกิดความมั่นคงด้านทรัพยากรดิน น้ำ ป่า และพลังงาน สู่ความยั่งยืน

5 แผนดำเนินงาน ปี 2565

การดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปี พ.ศ. 2565 จะดำเนินงานถ่ายทอด และขยายผลการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ร่วมกับ 60 ชุมชนแกนนำ โดยมีแนวทางดำเนินงานด้านบริหารจัดการดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผ่าน 3 แผนงาน เพื่อให้ชุมชนสามารถน้อมนำแนวพระราชดำริฯ ไปดำเนินงานบริหารจัดการน้ำชุมชนได้ด้วยตนเอง และนำไปสู่ความมั่นคงทั้งด้านน้ำ ด้านอาหาร ด้านรายได้ ด้านพลังงาน ด้านสังคม และนำไปสู่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

แผนดำเนินงาน

แนวทางดำเนินงาน

บริหารจัดการ ดิน น้ำ ป่า ตามแนวพระราชดำริ

แผนดำเนินงาน

กลุ่มที่ 1 บริหารจัดการน้ำ
ได้ด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 2 บริหารทรัพยากร
ดิน น้ำ ป่า และ
เศรษฐกิจชุมชน

กลุ่มที่ 3 เครื่องมือขยายผล
สู่ความยั่งยืน

เริ่มจาก เรียนรู้ พัฒนาตนเอง
ให้สามารถบริหารจัดการน้ำได้

ข้อมูล แผนที่น้ำ ผนัน้ำ
แผนพัฒนาเชิงพื้นที่แบบพหุคูณ

สามารถบริหารจัดการ
ทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ทำให้มี
ผลผลิตและรายได้ต่อเนื่องตลอดปี

ไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง
วนเกษตร และ กฤษฎีใหม่

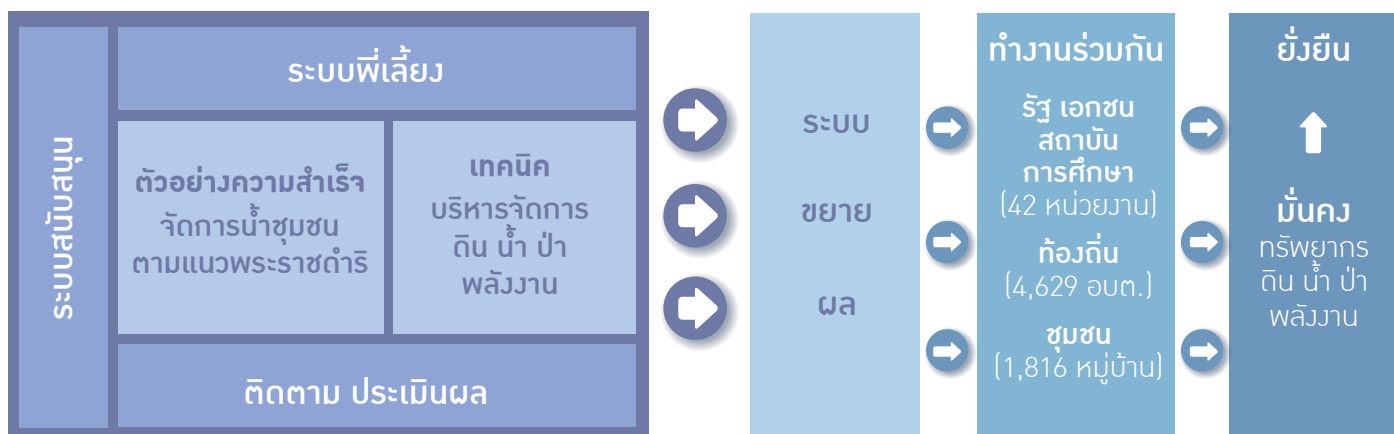
สร้างตัวอย่างความสำเร็จ
ของการบริหารจัดการทรัพยากร
ดิน น้ำ ป่า เกิดการขยายผลสู่ความยั่งยืน

มีภูมิคุ้มกัน บรรเทาอุทกภัย
เป็นต้นแบบขยายเครือข่าย

ผลสำเร็จ : เกิดความมั่นคง

ด้านน้ำ ด้านอาหาร ด้านรายได้ ด้านพลังงาน ด้านสังคม และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ในปี พ.ศ. 2565 มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ดำเนินงานต่อเนื่องกับหน่วยงานความร่วมมือ รวม 35 หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ท้องที่ ท้องถิ่น และ ชุมชน เพื่อร่วมกันสร้างตัวอย่างต่อเนื่อง มีระบบพี่เลี้ยงที่จะช่วยขยายผลร่วมกับท้องถิ่นสู่พื้นที่อื่น นำไปสู่ความมั่นคงอย่างยั่งยืน

แผนการดำเนินงาน ปี พ.ศ. 2565 แบ่งเป็น 2 กลุ่มงาน ดังนี้

1. การดำเนินงานโครงการ ดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายชุมชน และหน่วยงาน ประกอบด้วย 3 แผนงาน รวม 13 โครงการ

1.1 แผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนได้ด้วยตนเอง จำนวน 6 โครงการ

- โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ระดับลุ่มน้ำ
- โครงการพื้าน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ
- โครงการพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ จัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ
- โครงการ เทิด ด้วย ทำ
- โครงการถ่ายทอดและเผยแพร่ตัวอย่างความสำเร็จ
- โครงการบริหารจัดการน้ำชุมชน สู่ความยั่งยืน

1.2 แผนงานบริหารทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า และเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 3 โครงการ

- โครงการสร้างตัวอย่างบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- โครงการขยายผลการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ ระดับเครือข่าย
- โครงการสระน้ำเพื่อชีวิต อทิสถวายนพของแผ่นดิน

1.3 แผนงานเครือข่ายขยายผลสู่ความยั่งยืน จำนวน 4 โครงการ

- โครงการชุมชนแห่งการเรียนรู้และอยู่ดีมีสุข
- โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ตามแนวพระราชดำริ
- โครงการดำเนินงานจัดทำโครงสร้างทางชลศาสตร์เพิ่มเติม กรณีวิกฤตอุทกภัย
- โครงการป้องกัน แก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง และการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ

2. การดำเนินงานบริหารทั่วไป ดำเนินงานบริหารงาน และสำนักงาน รวมทั้งประเมิน ติดตามผลการดำเนินงานโครงการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ภาคผนวก

รายนามผู้บริจาค

[วันที่ 16 พ.ย. 2563 – 1 ต.ค. 2564]

ผู้บริจาคในนามบุคคล

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
คุณบุญเกียรติ โชควัฒนา	100,000.00
คุณรณิดา รัสเซลล์ มณีเสถียร	45,000.00
คุณรวีวรรณ พลเจียก	20,000.00
คุณชไมพร ปภัสร์พงษ์	10,000.00
คุณอรวรรรยา สัจจะเวทะ	10,000.00
คุณสุนทรียา วงศ์ศิริกุล	10,000.00
คุณอรอนงค์ เผ่าวัฒนาและเพื่อน	5,000.00
นายฉัตรชัย พรหมเลิศ	3,000.00
มล.สุจริรา วิศิษฐ์กุล	2,000.00
คุณอลิยา จิตะสมบัติ	2,000.00
คุณธีรณัฐ สิ้นศิริถาวร	2,000.00
คุณพิลาศลักษณ์ อ่อนคำ	2,000.00
คุณกฤษณา อุบลเพ็ง	1,000.00
คุณอมรเทพ แพ่งสภา	69.00
MISS KESINEE LAOHAMETANEE	2,000.00
MS.PURISA REANGTEAP	500.00
SOMCHIT JANAMPORN	100.00
คุณจารุวดี บัวอ่อน	500.00
คุณจุไรรัตน์ ตั้งจิตอารีย์	5,000.00

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
คุณฉวีวรรณ อาชนิยุต	10,000.00
คุณณัฐฐาน เวโรจน์อภิสิน	1,000.00
คุณทัศชา บุญทวี	590.00
คุณปรีชา พรวิริยกุล	5,000.00
คุณพงศ์พรรณ หฤทัยถาวร	3,000.00
คุณพิชัย เอกวิทยานุรักษ์	500.00
คุณเพลินพิศ เทศนา , คุณพรทิพย์ นพรัตน์ และคุณเอกนิตย์ นพรัตน์	20,000.00
คุณเพลินพิศ เทศนา และ คุณพรทิพย์ นพรัตน์	4,000.00
คุณภาคภูมิ เสน่ห์นุกูล	100.00
คุณภูษณิศา ธนะรัชต์	999.00
คุณวันเพ็ญ พงศ์พันธุ์มีสุข	20,000.00
คุณวิสิทธิ์ รัตนสกุลติก	2,000.00
คุณศรีประไพ พรหมประไพ	21,500.00
คุณสมพร ตงพิพัฒน์	10,000.00
คุณสารสงค์ ฤทธานนท์	100.00
คุณสิตานน วารินหอมหวล	300.00
คุณสุรศักดิ์ อัสวปรีชา	1,000.00
คุณสุรชัย หลิมวิรัตน์	1,000.00
คุณหญิง อรุณวรรณ ศรีสมทรัพย์	1,080.00
คุณอดิनाฏ คัมสนิท	1,021.00
นางสาวเบญจมาศ บัวเหม	500.00
ไม่มีข้อมูลผู้บริจาค	124,088.56
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	447,947.56

ผู้บริจาคในนามนิติบุคคล

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
มูลนิธิเอสซีจี	14,661,450.00
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	10,184,985.00
มูลนิธิฮอนด้าประเทศไทย	7,662,550.00
บริษัท ที.ซี. ฟาร์มาซูติคอล อุตสาหกรรม จำกัด	6,200,000.00
THE COCA-COLA FOUNDATION	4,972,295.50
THE COCA-COLA FOUNDATION THAILAND	3,550,000.00
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานใหญ่	1,976,981.00
บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)	1,003,950.00
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	1,000,000.00
มูลนิธิป่าทองคำ	1,000,000.00
บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)	605,000.00
มูลนิธิมิตซูบิชิ อิเล็กทริกไทย	495,000.00
บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)	375,920.00
มูลนิธิ ดร.เทียม โชควัฒนา	64,080.00
กรมการขนส่งทางบก	3,000.00
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	3,000.00
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	2,000.00
กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)	3,000.00
กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์	3,000.00
การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	5,000.00
การทำเรือแห่งประเทศไทย	10,000.00
การประปาส่วนภูมิภาค	5,000.00
การยางแห่งประเทศไทย	2,000.00

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
การรถไฟแห่งประเทศไทย	3,000.00
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	10,000.00
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	5,000.00
บริษัท ศิลามาร์เกตติ้ง จำกัด	5,000.00
บริษัท กรุงเทพโทรทัศน์และวิทยุ จำกัด	10,000.00
บริษัท ควอลิตี้ พลัส เอเจนซี่ จำกัด	5,000.00
บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)	10,000.00
บริษัท ดรีม ทีม เน็ตเวิร์ค จำกัด	5,000.00
บริษัท แดนซ์สเตพ จำกัด	100,000.00
บริษัท ได-อีจิ คิคาгу (ประเทศไทย) จำกัด	12,000.00
บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท ทีวี ไดเร็ค จำกัด (มหาชน)	3,000.00
บริษัท ทู.พี.พี. เทรดิง จำกัด	10,000.00
บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท บางกอกแดนซ์ จำกัด	318,050.00
บริษัท บางกอกแดนซ์ พารากอน จำกัด	100,000.00
บริษัท บางกอกแดนซ์ รัตนธิเบศร์ จำกัด	100,000.00
บริษัท บางกอกแดนซ์ สตูดิโอ จำกัด	100,000.00
บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)	5,000.00
บริษัท บีอีซี - มัลติมีเดีย จำกัด	10,000.00
บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	10,000.00
บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	5,000.00
บริษัท มอเตอร์ไรเซชั่น กรุ๊ป (1988) จำกัด	50,000.00
บริษัท เมเจอร์ ไอเอ็มซี จำกัด	3,000.00

นามผู้บริจาค	จำนวนเงิน (บาท)
บริษัท รีเจนซี่ บรันดีไทย จำกัด	20,000.00
บริษัท วิฑูการบินแห่งประเทศไทย จำกัด	2,000.00
บริษัท วิริยะประกันภัย จำกัด (มหาชน)	30,000.00
บริษัท อีฟ ลิงค์ จำกัด	10,000.00
บริษัท อาร์ท มอเตอร์พาร์ทส์ เทรดิง จำกัด	10,000.00
บริษัท อินโทร แดนซ์ จำกัด	50,000.00
บริษัท เอ็ม พี เค จำกัด (มหาชน)	3,000.00
บริษัท เอลก้า (ประเทศไทย) จำกัด	36,000.00
บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)	3,000.00
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	3,000.00
สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก	5,000.00
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	5,000.00
สภากาชาดไทย	1,500.00
สำนักงาน กศน.	5,000.00
สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน	
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท)	2,000.00
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	5,000.00
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	3,000.00
สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	3,500.00
สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (สำนักงานใหญ่)	3,000.00
องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย	2,000.00
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์	3,000.00
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	54,882,261.50

* รวมเงินบริจาคเพื่อการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 8,862.550.00 บาท

ข่าวเด่น

มติชน (กรอบบ่าย)

19 มีนาคม 2564

เอสซีจี จับมือเครือข่าย ลุยโมเดล “เล็กแล้ง เลิกจน” หลังพิสูจนแล้วแก้วิกฤตภัยแล้ง-ขจัดความยากจนทั่วไทย

“เล็กแล้ง เลิกจน” โมเดลบริหารจัดการน้ำภายในชุมชน เวอร์ชันใหม่ของ “เอสซีจี” กำลังจะถูกขยายผลไปยังชุมชนทั่วประเทศ เพื่อเร่งแก้วิกฤตภัยแล้งที่รุนแรงและขจัดความยากจนให้หมดไป

ด้วยปัจจุบัน “น้ำแล้งน้ำท่วม” ยังคงเป็นปัญหาซ้ำซากแก้ไม่ได้ และยังมีแนวโน้มทวีความรุนแรง ส่งผลให้ในช่วงที่ผ่านมาพื้นที่ภาคกลางประสบปัญหาการขาดน้ำเค็มหนุนกระทบต่อการบริโภคและคุณภาพชีวิตของประชาชน ขณะที่พื้นที่ทำการเกษตรก็ต้องเผชิญกับภัยแล้งอย่างหนัก มีปริมาณน้ำฝนสะสมน้อยที่สุดในรอบ 40 ปี

“การทำฝายชะลอน้ำ” จึงเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่คนไทยให้ความสำคัญ โดยใช้ทุนท้องถิ่นเป็นวัตถุดิบ สร้างฝายมีชีวิตในพื้นที่ชุมชนของตนเองให้มากที่สุด เพื่อช่วยป้องกันและแก้ปัญหาหน้าท่วมและภัยแล้ง ซึ่งไม่ใช่แค่ทำให้คนอยู่รอด แต่ป่าก็อยู่รอด และสัตว์ก็อยู่ได้ ขณะเดียวกันหากหันมาร่วมกันทำให้ได้มากกว่าการสร้างฝายเพื่อชะลอน้ำ เชื่อว่าไทยจะ “เล็กแล้ง เลิกจน”

ทำให้ได้มากกว่าการสร้างฝาย ถือเป็นหัวใจสำคัญของโมเดล “เล็กแล้ง เลิกจน” ที่จะช่วยเอาชนะปัญหาภัยแล้งและขจัดความยากจน ซึ่งเอสซีจีได้ถอดความสำเร็จมาให้แล้ว

จากโครงการบริหารจัดการน้ำที่ทำมากว่า 10 ปี ตั้งแต่การสร้างฝายชะลอน้ำกว่า 100,000 ฝาย การทำสระพวง แก้มลิง โครงการ “เอสซีจีย่อยใจ 108 ชุมชน รอดภัยแล้ง” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และโครงการพลังชุมชน

นำมาสู่บทสรุป “เล็กแล้ง เลิกจน” โมเดล 6 ขั้นตอน คือ 1. การรู้จักสามัคคีพึ่งพาตนเอง 2. การเรียนรู้จัดการน้ำด้วยเทคโนโลยี 3. หาน้ำได้ เก็บน้ำไว้ และใช้น้ำเป็น 4. ทำเกษตรผสมผสาน และบริหารความเสี่ยง 5. เข้าใจตลาด เข้าใจลูกค้า และ 6. สร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ โดยจัดการผลผลิตเกษตร จัดการเงินและสวัสดิการ ซึ่งพิสูจน์แล้วว่า “ชุมชนสามารถแก้ปัญหาภัยแล้ง และเลิกจนได้”

เป็นผลสำเร็จ”

ล่าสุด เครือข่ายพันธมิตรเล็กแล้ง เลิกจนได้แถลงข่าวเปิดตัว “เล็กแล้ง เลิกจน” พร้อมชวนชุมชนที่ประสบความสำเเร็จ อาทิ ชุมชนบ้านเหล่าเหนือ จ.แพร่ ที่รวมกลุ่มผลิตและ

ขายผักอินทรีย์, ชุมชนบ้านสาแพะเหนือ จ.ลำปาง ที่สร้างฝายและจัดพื้นที่ทำเกษตรตามความสูง และใช้น้ำอย่างคุ้มค่า ขยายผลปลูกไม้ยืนต้น เช่น เงาะ ทุเรียน ชุมชนต้นแบบที่ขณะนี้ไม่มีเงินหลักร้อยล้านบาท มาร่วมกันแชร์ประสบการณ์กันถึงที่ และประกาศถึงความพร้อมที่จะช่วยสานต่อเป็นต้นแบบ ขยายผลให้กับทุกพื้นที่ เพื่อให้ทุกชุมชนไม่ประสบปัญหาภัยแล้ง มีน้ำกิน-ใช้ และมีรายได้ที่มั่นคงตลอดทุกปี

“ศ.เกียรติคุณ นพ.เกษม วัฒนชัย” องคมนตรี ในฐานะประธานกรรมการกิจการสังคม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เอสซีจี เปิดเผยว่าความยากจนคือ ปัญหาสำคัญของสังคมไทย โดยส่วนหนึ่งมาจากปัญหาแล้งซ้ำซาก ซึ่งหนทางที่ชุมชนจะเลิกแล้ง เลิกจนได้อย่างยั่งยืน คนในชุมชนต้องร่วมกันแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยการให้ความรู้ ใช้เครื่องมือสารสนเทศ เพื่อจัดการแหล่งน้ำ รวมถึงคนในชุมชนมีส่วนร่วม สามัคคี และส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม ด้วยการแบ่งปันการใช้น้ำอย่างเป็นธรรม

ขณะที่ด้าน **“ดร.รอยล จิตดอน”** ประธานกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.)

เผยว่า ไทยมีฝนน้อย โดยปี’62 ติดลบถึง 17% ทำให้ปี’63 ต้องใช้น้ำต้นทุนที่มีในอ่างไปเกือบหมด ปัญหาคือ 40 ปีที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ปริมาณฝนจะอยู่ใต้เกณฑ์เฉลี่ย แต่ “เราแก้ยาก” คือ แก้แล้งแล้ว น้ำท่วมมาก แก้ท่วมแล้วแล้งมาก จึงควรที่จะบริหารความเสี่ยงพร้อมๆ กัน ซึ่งด้าน **“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล”** ประธานกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก็ได้ให้หลักสำคัญว่า ให้ทำตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เริ่มจากน้ำคือชีวิต “น้ำมี น้ำลงมาแล้ว ปัญหา คือไม่รู้ลงเมื่อไร ลงตรงไหน แล้วเรามีอะไรไปเก็บไว้

หรือเปล่า ทุกคนที่ประสบความสำเเร็จเขาเก็บทุกหยด” เพราะเฉพาะต้องบริหารจัดการน้ำ ซึ่งวันนี้ก็มีตัวอย่างให้เห็น มีคนรวยขึ้นจากต้นไม้ จากการลงมือทำ กว่า 60 ชุมชน ประมาณ 1,773 หมู่บ้าน รอดพ้นความแล้ง ความจน เพราะเดินตามรอยในหลวง รัชกาลที่ 9

ส่วนด้าน **“นายจตุพร บุรุษพัฒน์”** ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็ได้ย้ำถึงความพร้อมที่จะหาน้ำต้นทุนให้พี่น้องประชาชนอย่างต่อเนื่อง ตามที่นายกฯ ได้เน้นย้ำให้ทุกส่วนราชการเข้าไปแก้ปัญหาเรื่องน้ำ ทั้งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการเกษตร น้ำเพื่ออุตสาหกรรม และน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ เช่นเดียวกับ **“นายรุ่งโรจน์ รังสิโยภาส”** กรรมการผู้จัดการใหญ่ เอสซีจี ที่ได้มองว่าถึงเวลาแล้วที่จะต้องเริ่มแก้ปัญหาระยะยาว

เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาระยะสั้นตามมาอีก

“14 ปี เอสซีจีทำไปทั้งหมดแสนกว่าฝาย ครอบคลุมทั้งหมด 30 จังหวัด เกี่ยวข้องกับการส่งน้ำกว่า 10 ล้านลูกบาศก์เมตร เรื่องน้ำไม่ใช่เป็นเรื่องของการที่บริโภคใช้น้ำอย่างเดียว แต่มีผลในเชิงเศรษฐกิจด้วย ซึ่งจะช่วยให้คนยกระดับอาชีพที่ดีขึ้น รายได้ดีขึ้น เป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจแบบหนึ่ง

“ดังนั้น คำว่าเล็กแล้ง เลิกจน ก็มีบทเรียนซ้ำๆ อยู่ หากชุมชนมีความสามัคคี และลุกขึ้นมาจัดการน้ำแบบพึ่งพาตนเอง โดยใช้ความรู้และเทคโนโลยีในการวางแผนการใช้น้ำ เชื่อว่าจะช่วยให้มีน้ำสำรองไว้ใช้ อุปโภค-บริโภค และทำการเกษตรได้ใน 6 ขั้นตอน ถือเป็นปัจจัยความสำเเร็จของตรงนี้ ซึ่งปัจจัยสุดท้ายเลยก็คือ การลงมือทำ” นายรุ่งโรจน์ กล่าวในตอนท้าย

ประชาสัมพันธ์

22 - 24 มีนาคม 2564

SCG ซูโมเดล

‘เลิกแล้ง เลิกจน’ ชุมชนมีน้ำกินน้ำใช้

ในปี 2564 เป็นอีกปีที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับวิกฤตภัยแล้งต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา และจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพราะหากย้อนไปเมื่อช่วงต้นปีพบสัญญาณเตือนแรก คือ น้ำเค็มในแม่น้ำเจ้าพระยาเกินมาตรฐานสูงสุดในรอบ 10 ปี จนเป็นสาเหตุทำให้น้ำประปามีรสชาติกร่อยในหลายพื้นที่ของกรุงเทพฯ เนื่องมาจากปริมาณน้ำฝนน้อย, น้ำทะเลหนุนสูง จึงทำให้น้ำเค็มผ่านเข้าระบบน้ำดิบในการผลิตน้ำประปา

ซึ่งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.) รายงานว่า ค่าความเค็มที่วัดได้เมื่อวันที่ 30 ม.ค. 64 สูงถึง 2.53 กรัมต่อลิตร เกินมาตรฐานการผลิตน้ำประปาที่ต้องไม่เกิน 0.5 กรัมต่อลิตร และถึงแม้ว่าตอนนี้ค่าความเค็มจะลดลงแล้ว แต่ยังมีแนวโน้มจะเค็มอีก เพราะหากดูปริมาณน้ำฝนในปี 2562 ติดลบถึง 17% และปี 2563 ติดลบไปถึง 12% ทำให้ต้องใช้ต้นทุนในอ่างเก็บน้ำเกือบหมด และปัญหาคือปีนี้ยังต้องเผชิญกับฝนทิ้งช่วง ปริมาณน้ำในเขื่อนมีไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการเกษตร อาจทำให้มีชุมชนเสี่ยงขาดแคลนน้ำ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ที่อยู่ในชั้นวิกฤตกว่า 30,000 ชุมชนทั่วประเทศ

ด้วยเหตุนี้เอสซีจีจึงผนึกพันธมิตร อาทิ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หอการค้าแห่งประเทศไทย จัดโครงการ “เลิกแล้ง เลิกจน” โมเดลที่จะเอาชนะภัยแล้งและความยากจนอย่างยั่งยืน ด้วยการถอดบทเรียนจากโครงการบริหาร

รุ่งโรจน์ รังสิโยภาส

จัดการน้ำที่เอสซีจีทำมากว่า 10 ปี ตั้งแต่การสร้างฝายชะลอน้ำกว่า 100,000 ฝาย การทำสระพวง แก้มลิง รวมถึงโครงการเอสซีจีร้อยใจ 108 ชุมชน รอดภัยแล้ง เพื่อสื่อสารให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของปัญหาภัยแล้ง

“ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล” ประธานกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ในพระบรมราชูปถัมภ์กล่าวว่า เรื่องน้ำ รัชกาลที่ 9 ตรัสซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่า “น้ำคือชีวิต”

ซึ่งเป็นโจทย์ให้เราต้องนำไปวิเคราะห์ตีความคำนี้พร้อมกับขับเคลื่อนเพื่อแสวงหาคำตอบ โดยให้ประมาณตนเองแล้วบริหารจัดการด้วยตนเอง รวมถึงบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันเมื่อเกิดวิกฤต นำเสียดายที่เราพูดกันเฉย ๆ แต่ไม่ทำอะไร ผลจึงไม่เกิด น้ำจึงท่วมและแล้งทุกปี

ซึ่งจะเห็นว่าชุมชนที่รอดจากภัยแล้งและความจนได้ ล้วนลุกขึ้นมาพึ่งพาตนเองทั้งนั้น ด้วยการน้อมนำเอาแนวพระราชดำริมาใช้ ประมาณตนเองก่อนว่ามีน้ำต้นทุนเท่าไร จะปลูกพืชอะไรให้เหมาะสมกับพื้นที่ และจะบริหารจัดการอย่างไรให้เกิดประโยชน์ยั่งยืน ในส่วนของมูลนิธิมีเครือข่ายชุมชนที่ทำงานด้วยทั้งหมด 60 ชุมชน คิดเป็นหมู่บ้านประมาณ 1,773 หมู่บ้าน รอดพ้นแล้งหมด เพราะเรามีการเก็บน้ำ บริหารน้ำอย่างดี เก็บน้ำที่ไหลมาทุกเม็ด ทุกพื้นที่เกษตรล้วนมีสระน้ำในพื้นที่ตนเอง และมีประมาณ 24 ชุมชนของมูลนิธิที่กลายเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ทุกคนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้เลย

“ทุกวันนี้เราพูดถึงความยั่งยืนตั้งแต่ระดับสหประชาชาติ แต่เราทำอะไรที่ยั่งยืนบ้าง มีแต่แสวงหา จึงปฏิเสธไม่ได้ว่ายังพัฒนาอ้อยแอ ไม่ว่าจะประเทศไหนก็ตามเหมือนกันหมด ยิ่งร่ายทางด้านวัตถุเท่าไร ธรรมชาติยิ่งหายนะ”

อย่างไรก็ดี การแก้ไขปัญหาน้ำของประเทศไทยเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำที่ถูกต้อง เพื่อให้ชุมชนไม่ประสบปัญหาภัยแล้ง และมีรายได้ที่มั่นคงเป็นชุมชนที่เข้มแข็งอย่างแท้จริง ที่สำคัญ ทุกคนต้องออกมาทำแบบนี้แล้วเราจะเลิกแล้งเลิกจนกันเสียที และจะรายต่อไป

“รุ่งโรจน์ รังสิโยภาส” กรรมการผู้จัดการใหญ่เอสซีจีกล่าวว่า ตลอด 14 ปีที่ผ่านมาเอสซีจีร่วมกับเครือข่ายแก้ปัญหาภัยแล้ง สืบสาน รักษา ต่อยอดตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยเริ่มจากการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำให้อุดมสมบูรณ์ ซึ่ง

สร้างไปแล้วกว่า 100,000 ฝาย รวมถึงการทำสระพวง แก้มลิง ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการน้ำชุมชน และสร้างอาชีพให้ชุมชน ต่อยอดสู่โครงการเอสซีจีร้อยใจ 108 ชุมชน รอดภัยแล้งเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้สามารถพลิกชีวิตความเป็นอยู่ให้กับ 250 ชุมชน 47,500ครัวเรือน ใน 30 จังหวัด มีรายได้เพิ่มขึ้นกว่า 4 เท่า

รวมถึงต่อยอดโครงการพลังชุมชนอบรมความรู้ คู่คุณธรรม ให้สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม เรียนรู้การตลาด การค้าขาย สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งความสำเร็จเหล่านี้เป็นบทพิสูจน์ว่าชุมชนสามารถแก้ปัญหาภัยแล้งและความยากจนได้ จึงนำมาสู่บทสรุป “เลิกแล้ง เลิกจน” โมเดล 6 ขั้นตอนได้แก่

หนึ่ง สามัคคี พึ่งตนเอง เรียนรู้ลงมือทำ แก้ปัญหาด้วยความรู้คู่คุณธรรม นั้นหมายความว่า ชุมชนต้องสามัคคีกันก่อนถึงจะนำมาสู่การดำเนินงานร่วมกัน

สอง เรียนรู้จัดการน้ำ ด้วยเทคโนโลยี เรียนรู้การจัดการน้ำ ตามแนวพระราชดำริ เข้าใจสภาพพื้นที่ รู้ความต้องการใช้น้ำของตนเองและชุมชน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำแผนที่น้ำ ผังน้ำ วางแผนบริหารสมดุลน้ำ

สาม หาน้ำได้ เก็บน้ำไว้ ใช้น้ำเป็น สร้างแหล่งกักเก็บน้ำ สำรองน้ำกิน น้ำใช้ และน้ำเกษตร ให้เพียงพอความต้องการใช้ของชุมชน รวมถึงใช้น้ำซ้ำให้คุ้มค่า ด้วยระบบน้ำหมุนเวียน และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุน

สี่ ทำเกษตรผสมผสาน บริหารความเสี่ยง โดยปลูกพืชเพื่อกิน เพื่อใช้ เพื่อขาย สร้างรายได้ตลอดทั้งปี ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำเกษตรอัจฉริยะใช้เทคโนโลยี วางแผนเพาะปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และภูมิอากาศ เช่น ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในพื้นที่แล้ง

ห้า เข้าใจตลาด ตรงใจลูกค้า ปลูกพืชที่เป็นความต้องการของตลาด แปรรูปผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการขายผ่านช่องทางตลาดที่เข้าถึงลูกค้า

ทุก เศรษฐกิจเพิ่มคุณค่า ชุมชนพัฒนาอย่างยั่งยืน การรวมกลุ่มชุมชนให้เข้มแข็ง จัดการผลผลิตเกษตร การตลาด การจัดการเงินและสวัสดิการ ต้องขายได้ ใช้ประโยชน์ได้

“ฉะนั้น ทั้ง 6 ข้อผมคิดว่าเป็นสิ่งที่เราอยากแชร์ให้เห็นว่ามีประโยชน์และเห็นผลจริง ๆ ซึ่งเป้าหมายต่อไปเอสซีจีจะร่วมผลักดันโมเดลเลิกแล้งเลิกจน ร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อให้ประเทศไทยเอาชนะสงครามยากจนโดยเร็ว เพราะเรื่องทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนมันเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของเรา เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ”

อย่างไรก็ตาม บ้านสาแพะเหนืออำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เป็นหนึ่งในชุมชนที่สามารถพลิกฟื้นจากความแห้งแล้งได้ โดย **“มานพ ปั่นเหม่ง”** ชาวบ้านสาแพะเหนือบอกว่า ในอดีตหมู่บ้านสาแพะเหนือต้องเจอกับวิกฤตภัยแล้งมาตลอด เคยปลูกข้าวแต่ไม่ได้กินเพราะข้าวยืนต้นตายจากการขาดน้ำ อีกทั้งแหล่งน้ำยังมีสภาพตื้นเขินจนทำอะไรไม่ได้ ถึงแม้มีคลองในหมู่บ้าน แต่ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้ เพราะเมื่อฝนตกก็ปล่อยให้น้ำไหลไป จึงทำให้ขาดแคลนน้ำเมื่อถึงฤดูแล้ง และชาวบ้านก็มีรายได้จากการทำนาปีละครั้งอยู่ที่หลักหมื่นบาทต่อปี และทำพืชเกษตรในฤดูฝนเพียงครั้งเดียว และพืชผักสวนครัวทั่วไป แต่รายได้ไม่พอจนทำให้ชาวบ้านอพยพไปทำงานในเมือง

จนกระทั่งเมื่อ 5 ปีก่อน ชาวบ้านเริ่มคิดว่าจะทำอย่างไรเพื่อกำจัดปัญหานี้ให้มิตที่กักเก็บน้ำใช้ให้ได้นานที่สุดและให้อยู่อุด จึงตัดสินใจรวมตัวกันลุกขึ้นแก้ไขปัญหาคือมีเอสซีจี และ สสน. เป็นพี่เลี้ยง ซึ่งโครงการแรกเริ่มจากการสร้างฝายชะลอน้ำในพื้นที่ภูเขาเพื่อกักเก็บน้ำ ปัจจุบันมีมากกว่า 900 ฝายแล้วบนพื้นที่ 3,000 กว่าไร่ ปรากฏว่าเราสามารถกักเก็บน้ำเอาไว้ได้ ทำให้ระบบนิเวศในป่าและชุมชนดีขึ้น ต้นไม้เริ่มเขียวชอุ่ม

จากนั้นจึงเริ่มคิดกันต่อว่าทำอย่างไร

จะเกิดความยั่งยืน เลยสำรวจพบว่าแต่ละปีก็เก็บน้ำไว้ได้แค่ 2% จึงขุดลอกอ่างเก็บน้ำในชุมชนใหม่ด้วยการเอาตะกอนออก ซึ่งเดิมเคยเก็บน้ำเอาไว้ได้ 7,000 ลูกบาศก์เมตรตอนนี้เก็บได้ 12,000 ลูกบาศก์เมตรแล้วก็ทำบ่อพวงคอนกรีต ทำระบบท่อกระจายน้ำเข้าแปลงเกษตร แล้วก็ทำฝายได้ทราย 9 ฝาย เทปูนไว้ให้น้ำดันขึ้น มีที่กั้นน้ำตาละฝาย เพื่อชะลอน้ำในพื้นที่

จากนั้นจึงมีการต่อยอดมาสร้างแท็งก์น้ำก็เก็บน้ำจำนวน 9 แท็งก์แต่ละแท็งก์บรรจุน้ำได้ประมาณ 4,000 กว่าลิตร พร้อมกับวางท่อต่อเข้าหมู่บ้านไปยังพื้นที่การเกษตรของชุมชน ซึ่ง

เลิกแล้ง เลิกจน

การสร้างทั้งหมดคนในหมู่บ้านจะมา “เอามือ” (ช่วยกันออกแรง) คนจะไม่คนละมือ ทั้งงานก่อสร้าง งานขุดลอก ถือว่าเป็นการร่วมมือร่วมใจกัน เพราะการจะดำเนินการเรื่องใด ๆ ก็ตาม ปัจจัยสำคัญคือ คนในชุมชนต้องเห็นด้วย แล้วมี

ส่วนร่วม ซึ่งชุมชนของเราก็มีการประชุมกันตลอด มีการตั้งคณะกรรมการทำงานดูแลการจัดการน้ำ

พอทำเรื่องน้ำเสร็จก็มาทำเรื่องเกษตร จากเดิมเราทำเกษตรได้แค่ปีละครั้งตอนนี้ทำได้ 3 ครั้ง ทำให้แต่ละครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น 3 เท่า ไม่ว่าจะเป็นปลูกถั่วฝักยาว พริก มะเขือ หรือพืชผักสวนครัวทั่วไป แต่ตอนนี้มีพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ คือ “ถั่วพุ่ม” เป็นสินค้าที่ทำเงินให้หมู่บ้านได้มาก มีการส่งออกป้อนป้อน มีไม้ยืนต้นอย่างเงาะ ทุเรียน ทำเกษตรได้ทั้งปี ทำให้รายได้จากการเกษตรของชุมชนตอนนี้ถึงปีละ 10-20 ล้านบาท แล้วก็เกิดการจ้างงานคนนอกหมู่บ้านด้วย

“ทั้งนี้ สิ่งที่ยั่งยืนที่สุดในชุมชนของเรา ผมมองว่าเรามีความเป็นอย่างที่ดีขึ้น มีน้ำเพียงพอ สามารถปลูกพืชหมุนเวียนได้ ทำเกษตรได้ตลอดปี มีเงินใช้ไม่ขาดมือ และลูกหลานเริ่มทยอยกลับบ้าน ผมคิดว่านี่คือความสุขและความสามัคคีที่ยั่งยืนในชุมชน”

ไทยรัฐ (กรอบบ่าย)

24 มีนาคม 2564

พลิกแล้ง..เป็นรอด ต้อยอด..เป็นรวย

สถานการณ์ภัยแล้งนับวันยิ่งหนักหนาสาหัสขึ้นทุกวันแม้หลายฝ่ายจะเห็นตรงกันปีนี้ฝนจะมาเร็วช่วยเติมน้ำในเขื่อนทูลเกล้าฯแล้งไปได้ในระดับหนึ่งแต่ช่วยเกษตรกรได้เฉพาะในพื้นที่ชลประทาน...เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทานคงต้องพึ่งตนเอง

แต่ด้วยโครงการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริที่เป็นการดำเนินการด้วยกันหลายฝ่ายทั้งภาครัฐ เอกชน อาทิ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. กรมทรัพยากรน้ำ หอการค้าแห่งประเทศไทย เอสซีจี เครือข่ายพันธมิตรเอกชนและชุมชน ตั้งแต่ปี 2555 จนถึงปัจจุบัน

ทำให้ 60 ชุมชน และเครือข่ายอีก 1,773 หมู่บ้าน น้ำไม่แล้งไม่ท่วม คิดเป็นพื้นที่รวม 2.55 ล้านไร่ เพิ่มปริมาณน้ำ 112 ล้าน ลบ.ม. เพิ่มผลผลิตในฤดูแล้งคิดเป็นมูลค่าสูงถึง 3,867 ล้านบาท ช่วยรัฐประหยัดค่าชลเชย 2,517 ล้านบาท

ชุมชนภูถ้ำ ภูกระแต อ. แวงน้อย จ.ขอนแก่น ที่เคยได้ชื่อว่าเป็นพื้นที่แล้งที่สุด

ในภาคอีสานฝนตกน้อยที่สุด...เป็นหนึ่งในนั้น “พื้นที่แถบนี้น้ำแล้ง 4 ปี ฝนดี 2 ปี ทำให้ชุมชนต้องเผชิญภัยแล้งซ้ำซากมากกว่า 40 ปี ไม่สามารถทำการเกษตรได้ คนหนุ่มคนสาวต่างพากันอพยพไปรับจ้างขายแรงงานในเมืองใหญ่ โอกาสที่ครอบครัวจะอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันมีเฉพาะช่วงเทศกาลหยุดยาวเท่านั้น ช่วงแล้งที่สุดคนในหมู่บ้านกว่า 300 คน ต้องยืนต่อคิวอาบน้ำในบ่อน้ำบ่อเดียวกัน ส่วนน้ำดื่มต้องซื้อตั้งแต่ตี 2 ไปตักน้ำในบ่อน้ำดื่มใกล้ปั้มน้ำมันจึงลืกลืมใจไปตายเอาดาบหน้าที่กรุงเทพฯ แต่สุดท้ายด้วยสภาพที่ไม่คุ้นเคยก็อยู่ได้แค่ 28 วัน ต้องลืกลืมใจกลับบ้านมาพัฒนาบ้านเกิด”

พิชาญ ทิพพงษ์ แกนนำชาวบ้านชุมชนภูถ้ำ ภูกระแต อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น สะท้อนเรื่องราวในวันวาน...หลังจากตัดสินใจกลับถิ่นเกิด คิดเองว่าชุมชนต้องลุกขึ้นมาแก้ปัญหาด้วยตัวเองแทนการรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ จึงเริ่มปลูกพลังชาวชุมชนให้พึ่งตนเองก่อน โดยเฉพาะการช่วยกันปลูกป่าสร้างความชุ่มชื้นให้ผืนดิน พร้อมกับพยายามจัดการน้ำชุมชน เช่น เมื่อฝนตกต้องมีที่กักเก็บน้ำเพื่มน้ำไม่ปล่อยให้น้ำไหลทิ้งเสียประโยชน์ กระทั่งสถานการณ์เริ่มคลี่คลายขึ้น จนได้รับคัดเลือกจาก สสน.ให้เป็น “ชุมชนจัดการน้ำดีเด่น”

ต่อจากนั้นมีโอกาสเข้าอบรมเรียนรู้เรื่องการจัดการน้ำกับมูลนิธิ

อุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ สสน. ร่วมกันจัดระบบการบริหารจัดการน้ำผ่านเครื่องมือรวมทั้งเอสซีจีเข้ามาทำงานร่วมกับชาวบ้าน ต่างๆ เช่น คลองดักน้ำหลาก แก้มลิงกักเก็บ ปรับวิธีคิดและเปิดมุมมองใหม่ให้ชาวบ้านใน น้ำคลองขุดดักน้ำที่ไหลหลากจากที่สูงเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะ น้ำไหลไปรวมกันไว้ในสระแก้มลิง

“โครงการเอสซีจีร้อยใจ 108 ชุมชนรอดภัยแล้ง” ที่สำคัญชุมชนมีการตั้งกติกาการใช้ที่เข้ามาทำ น้ำร่วมกัน หากน้ำอยู่ในระดับวิกฤติจะลด

งานร่วมกับชุมชน สนับสนุนการเชื่อมไม้ขุด การใช้น้ำในรอบครัวละไม่เกิน 10 ลิตรต่อเดือน คลองเข้าพื้นที่ ขุดแก้มลิงให้เป็นแหล่งน้ำประจำ ขณะเดียวกันเกษตรกรในชุมชนยังได้ ไร่ นา จนสามารถเก็บน้ำไว้ใช้อย่างเพียงพอ เรียนรู้ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ นำมา และสามารถฟื้นฟูอนุรักษ์ผืนป่ากว่า 2,800 ไร่ พร้อมทั้งมีการวางแผนการผลิตใหม่ เพื่อให้ ไร่ ให้กลายเป็นแหล่งอาหารเลี้ยงตัวเองใน พร้อมทั้งมีการวางแผนการผลิตใหม่ เพื่อให้ ไร่ ให้กลายเป็นแหล่งอาหารเลี้ยงตัวเองใน

นอกจากนั้นชาวบ้านยังได้ร่วมกันศึกษา 4-5 เท่า จากเดิมปีละ 30,000-50,000 บาท สภาพพื้นที่ด้วยแผนที่ชุมชนนำเทคโนโลยี เป็นปีละ 120,000 บาท และช่วยลดรายจ่าย สารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เช่น เครื่อง GPS โดยเฉพาะค่าอาหารลดลงกว่าเดือนละ 3,000 บาท แผนที่ภาพถ่ายจากดาวเทียมเพื่อสำรวจสภาพ ปัจจุบันมีเกษตรกรในเครือข่ายเปลี่ยนวิถีการ พื้นที่ของตัวเองสำรวจโครงสร้างแหล่งน้ำสถานะ ผลิตไปแล้ว 68 ราย มีรายได้จากผลผลิตรวม แหล่งน้ำทางน้ำธรรมชาติและความต้องการใช้น้ำ ปีละ 12 ล้านบาท.

กรวัฒน์ วิมล

ข่าวสด (กรอบบ่าย)

22 เมษายน 2564

สต็อปโมชัน
ชวนทุกคน 'รักน้ำ' 6

สดจาก **เยาวชน**

สต็อปโมชัน ชวนทุกคน 'รักน้ำ'

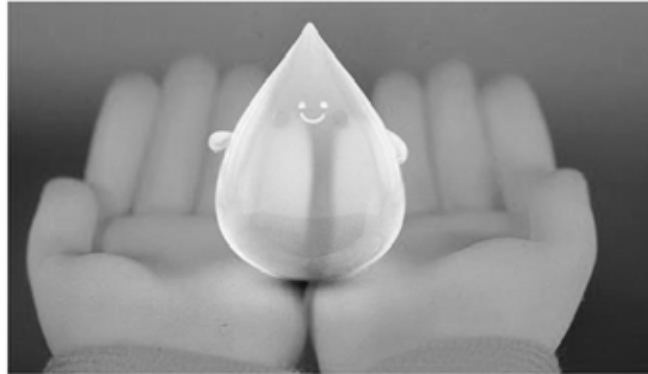
! เพื่อเชิญชวนให้ทุกคนมาร่วมกันค้นหาคำตอบการแก้ไขปัญหาน้ำอย่างยั่งยืน มูลนิธิโลกา-โกลา ประเทศไทย จัดทำวิดีโอ สต็อปโมชัน เพราะน้ำคือชีวิต... ร่วมกันหาการแก้ปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม กับโครงการ "รักน้ำ" บอกเล่าเรื่องราวของน้ำที่สร้างผลกระทบที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือชุมชนบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ

ตัวละครที่หลากหลาย ทั้งครอบครัวชาวบ้านในชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำจากองค์กรพันธมิตร ถ่ายทอดการดำเนินงานในโครงการ "รักน้ำ" ด้วยวิธีที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ เช่น

ชุมชนที่ประสบปัญหาน้ำท่วมก็สนับสนุนการขุดสระเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและป้องกันน้ำท่วม ทำคลองส่งน้ำ ประดูระบายน้ำ เป็นต้น

หรือในพื้นที่ปัญหาน้ำแล้งจากการบุกรุกทำลายป่าเพื่อการเกษตรหรือป่าต้นน้ำเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร ก็มีการรณรงค์ไม่ตัดไม้ทำลายป่า อนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้ป่าต้นน้ำ ส่วนชุมชนที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำสะอาด

เพื่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ได้สนับสนุนการทำการ
ประปาแสงอาทิตย์

นอกจากการดำเนินเรื่องรวมถึงตัวละครและจากต่างๆ จะ
ออกแบบมาเพื่อสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนที่มี
“น้ำ” เป็นหัวใจสำคัญในการดำรงชีวิตและการทำเกษตรกรรมแล้ว
เอกลักษณ์ไทยพื้นบ้านยังถ่ายทอดออกมาผ่านเสียงเพลงที่นำเอา
เครื่องดนตรีไทยมาเป็นส่วนสำคัญในการรังสรรค์ทำนอง ไปจนถึง
เสื้อผ้าของตัวละคร บางส่วนตัดเย็บด้วยผ้าไหมทอมือจากบ้านถนน
งามและบ้านหนองแขงน้อย ตำบลบ้านหัน อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัด
ขอนแก่น อันเป็นผลผลิตจากโครงการ “รักน้ำ” ที่มีการจัดการน้ำ
เพื่อชุมชนโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ทำให้มีน้ำกินน้ำใช้ในชีวิต
ประจำวันอย่างพอเพียง สามารถปลูกหม่อน เลี้ยงไหม นำไปทอผ้า
เพื่อใช้เองและจำหน่าย

โครงการ “รักน้ำ” เริ่มขึ้นในปี 2550 โดยมูลนิธิโคคา-โคลา
ประเทศไทย ผ่านการทำงานร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรม
ราชูปถัมภ์ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน และมูลนิธิป่า-ทะเลเพื่อชีวิต
ติดตามรับชมวิดีโอ เพราะน้ำคือชีวิต...ได้ที่เฟซบุ๊ก cocacolaTH

กรุงเทพมหานคร

30 เมษายน 2564

ชุมชนป่าภูถ้ำ ภูกระแต พลิกดินแล้ว สู่ทางรอดชุมชน

● ปาริชาติ บุญเอก
qualitylife4444@gmail.com
กรุงเทพมหานคร

ชุมชนป่าภูถ้ำ ภูกระแต อ.เวียงน้อย จ.หนองบัวลำภู ถูกเรียกว่าเป็นพื้นที่แห้งแล้งซ้ำซาก จากการประสบปัญหาน้ำแล้ง น้ำหลากมากกว่า 40 ปี แล้ง 4 ปี ฝนดี 2 ปี พื้นที่เป็นที่ราบ และที่ดอนลอนคลื่นแหล่งน้ำไม่เชื่อมต่อกัน ต้นเงินมีวัชพืชหนาแน่น กักเก็บน้ำได้น้อย ทำให้แต่เดิมชุมชนใช้น้ำจากการสูบ สิ้นเปลืองพลังงาน

ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม มีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว แม้ในชุมชนจะมีบ่อน้ำเดิมแต่ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เพียงพอต่อการใช้งาน 4 ปี น้ำฝนที่ตกลงมาไม่มีพื้นที่จัดเก็บและไหลทิ้งอย่างน่าเสียดาย ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงต้องเดินทางไปทำงานต่างจังหวัด เพื่อให้มีรายได้จุนเจือครอบครัว โอกาสที่ครอบครัวจะอยู่พร้อมหน้าเฉพาะช่วงเทศกาลเท่านั้น

พิชาญ ทิพวงษ์ ประธานคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนป่าภูถ้ำ ภูกระแต เล่าว่า ในช่วงแล้งที่สุด คนในหมู่บ้านกว่า

300 คน ต้องยืนต่อคิวอาบน้ำในบ่อน้ำบ่อเดียวกัน ส่วนน้ำดื่มต้องตักตั้งแต่ตี 2 ตี 3 ไปตักน้ำในบ่อน้ำต้นใกล้ป่าภูถ้ำการอพยพไปรับจ้างต่างจังหวัด ไปกรุงเทพฯ จะเป็นทางออกที่ดีที่สุด แต่ผมไปอยู่กรุงเทพฯ 28 วัน มันไม่ใช่สวรรค์เป็นนรก เราเป็นเหมือนเชียดที่คลุกดินทรายกำลังจะดับตาย สิ่งที่เราไปเห็นทำให้รู้ว่าบ้านเราเป็นสวรรค์

เมื่อเมืองใหญ่ไม่ใช่ทางรอด พิชาญจึงกลับสู่ชุมชนภูถ้ำ ภูกระแต ลูกชิ้นมาแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ในปี 2541ปลูกพลังงานชาวบ้านในชุมชน 15 หมู่บ้าน ร่วมกันสู้จักพึ่งพาตัวเอง ดูแลผืนป่าต้นน้ำผืนสุดท้ายที่เหลืออยู่ 2,800 ไร่ จาก 5,000 ไร่ แทนการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ กระทั่งปี 2546 เกิดกลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าภูถ้ำ ภูกระแต แบ่งพื้นที่ในการลาดตระเวนดูแล

ป่า จัดทำฝ่าย 20 ฝ่าย และทำที่เก็บน้ำ จนป่าไม่เริ่มกลับมาอุดมสมบูรณ์

จุดเปลี่ยนสำคัญจากการส่ง “โครงการจัดการน้ำชุมชนของภูถ้ำ ภูกระแต” เข้าประกวด ในปี 2554 ซึ่งได้รับคัดเลือกจากสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. ให้เป็น “ชุมชนจัดการน้ำดีเด่น” ทำให้มีโอกาสเข้าอบรมเรียนรู้เรื่องการจัดการน้ำจากมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และ สสน. รวมทั้งเอสซีจีเข้ามาทำงานร่วมกับชาวบ้าน และปรับวิธีคิดและเปิดมุมมองใหม่ให้ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พร้อมกับ “โครงการเอสซีจี ร้อยใจ 108 ชุมชนรอดภัยแล้ง” เข้ามาทำงานร่วมกับชุมชน สนับสนุนการเชื่อมน้ำชุดคลองเข้าพื้นที่ ชุดแก้มลิงให้เป็นแหล่งน้ำประจำไร่นา

“ผมมีโอกาสได้เจอกับ ดร.รอยล จิตรดอน ที่ปรึกษา สสน. อาจารย์จึงทิ้งคำถามไว้ว่า หากคิดว่าสิ่งที่มีอยู่ไม่ดีพอแล้วเราจะมียูนิแท็กซ์อย่างไร จึงทำให้เรากลับมาคิดภายใต้โจทย์ใหญ่ของชุมชนว่าเราจะหาทางเก็บน้ำ 2 ปีให้ข้ามแล้ง 4 ปีได้อย่างไร” พิชญ์ กล่าว

กรอบความคิดและการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญในการแก้ปัญหา ชาวบ้านร่วมกันศึกษาสภาพพื้นที่ด้วยแผนที่ชุมชนนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เช่น เครื่อง GPS แผนที่ภาพถ่ายจากดาวเทียมเพื่อสำรวจสภาพพื้นที่ของตัวเอง สำรวจโครงสร้างแหล่งน้ำ สถานะแหล่งน้ำทางน้ำธรรมชาติและความต้องการใช้น้ำ ทำให้ทราบค่าระดับความสูงต่ำนำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างน้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

หลังจากนั้นร่วมกันจัด **“ระบบการบริหารจัดการน้ำ”** ผ่านเครื่องมือต่างๆ เช่น คลองตักน้ำหลาก แก้มลิงกักเก็บน้ำ คือ คลองที่เกิดจากการขุดคลองตักน้ำที่ไหลหลากจากที่สูง คล้ายการทำการน้ำตักน้ำบนหลังคาบ้าน แล้วลำเลียงน้ำจากสูงไปต่ำเป็นสระน้ำขั้นบันได เพื่อให้ให้น้ำไหลไปรวมกันไว้ในสระแก้มลิงเป็นต้น รวมทั้งใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีอื่นๆ เข้ามาช่วยแก้ปัญหา ชุมชนมีการตั้งกติกาการใช้ น้ำร่วมกัน หากน้ำอยู่ในระดับวิกฤติจะลดการใช้น้ำครอบครัวละไม่เกิน 10 ลบ.ม./เดือนเพื่อรักษาปริมาณน้ำ

พอได้มีการวางแผนในการบริหารจัดการน้ำ จึงทำการเก็บน้ำในปี 2559-2560 เพื่อใช้ใน 4 ปี ข้างหน้า (2561-2564) ซึ่งน้ำ

ฝนจะถูกตักไว้ด้วยคลองฟ้าประธานชลก่อนจะไหลตามคลองไส้ไก่ที่ชาวบ้านบริจาคพื้นที่บางส่วนให้น้ำไหลผ่าน ลงสู่ **“หนองผักหวาน”** ที่สูงจากน้ำทะเลประมาณ 214 ม.รทก. ซึ่งถือเป็นสระแก้มลิงสามารถเก็บน้ำได้กว่า 80,000 ลบ.ม. สำรองฝนทิ้งช่วงได้กว่า 300 ไร่ เกษตรกรฤดูแล้งใช้น้ำได้กว่า 20 ไร่ และสามารถใช้อุปโภคบริโภคจำนวน 90 ครัวเรือน ประชากร 400 คน จากเดิมที่เก็บได้เพียง 25,000 ลบ.ม. เท่านั้น

อีกส่วนจะไหลไปยัง **“หนองฝายบ้าน”** ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ สูงจากน้ำทะเลเพียง 202 ม.รทก. เป็นหนองน้ำภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านใช้อุปโภคบริโภคจากเดิมกักเก็บน้ำได้ 20,000 ลบ.ม. แต่มีการใช้น้ำปีละกว่า 9,000 ลบ.ม. สำหรับ 75 ครัวเรือนในปัจจุบันสามารถเก็บน้ำได้ 90,000 ลบ.ม.

“หนองฝายบ้านซึ่งเป็นบ่อใหญ่ที่สุด แต่ขณะนี้มีน้ำเหลือ 3,000-4,000 ลบ.ม. ซึ่งถือว่าน้อยเมื่อเข้าสู่ปีที่ 4 จากการคำนวณน้ำที่คาดเคลื่อน คำนวณเพียงน้ำสำหรับไว้ใช้ ไม่ได้คำนวณน้ำที่สูญเสียคือน้ำที่ซึมลงใต้ดิน หรือเกิดจากการระเหย ดังนั้นน้ำที่สำรองได้ 90,000 ลบ.ม. สามารถใช้ได้เพียง 3 ปีกว่าเท่านั้น แต่ความจริงต้องสำรองมากถึง 120,000 ลบ.ม. เพื่อใช้ได้ 4 ปี จึงต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป” พิชญ์ กล่าว

จากการจัดการโครงสร้างน้ำในพื้นที่ขุดลอกหนองและขุดลอกคลองตักน้ำหลาก และคลองซอยเชื่อมต่อคลองส่งน้ำเดิมในพื้นที่ สามารถบรรเทาปัญหาภัยแล้ง

น้ำท่วม ได้กว่า 60 ครัวเรือน พื้นที่เกษตร 200 ไร่ คิดเป็นมูลค่า 1,200,000 บาทต่อปี มีการสำรองน้ำในระบบ ด้วยสระประจำไร่นา ขุดสระแก้มลิง ติดโซลาร์เซลล์พระราชทาน ลดการใช้พลังงานสิ้นเปลือง

พร้อมกันนี้ ชุมชนยังได้ปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะปลูกเกษตรทฤษฎีใหม่ จากปลูกพืชเชิงเดี่ยว สู่การทำเกษตรผสมผสาน ลดรายจ่ายในครัวเรือน 384,000 บาทต่อปี เพิ่มรายได้เฉลี่ย 576,000-960,000 บาทต่อปี มีสมาชิกเครือข่ายขยายผล และเครือข่ายที่ขยายผลด้วยตนเองควบคู่กองทุนสระรวม 68 ราย

กรุงเทพมหานคร

30 เมษายน 2564

เกษตรผสมผสาน สร้างรายได้ครอบครัว

คำมี ปุ่งโพธิ์ เกษตรกรที่หันมาปลูกพืชผสมผสานพร้อมจัดพื้นที่สำรองน้ำ
เล่าว่า จากเดิมเคยไปทำงานที่กรุงเทพฯ 2 รอบ สุดท้ายตัดสินใจกลับมาปลูกพืชที่บ้าน
โดยก่อนหน้านี้ ปลูกมันเพียงอย่างเดียว ใช้แหล่งน้ำธรรมชาติตามฤดูกาลบางปีไม่มี

ฝน เจอน้ำแล้งหนักมาก ต่อมาได้เข้าร่วมโครงการจัดการ
น้ำชุมชนฯ มีการจัดสรรที่ดินให้เหมาะสมกับพื้นที่ ปลูก
พืชผสมผสาน มีการเสริมระบบสำรองน้ำด้วยสระและ
ถังสำรองน้ำ เพื่อกระจายน้ำภายในแปลง ทำให้สามารถ
ลดรายจ่ายในครัวเรือนลงได้ 30,000 บาท/ปี มีรายได้
เพิ่มขึ้น 200,000 บาท/ปี โดยรายได้หลัก คือ “ผักหวาน”

“ตอนแรกปลูกผักหวานให้ลูกหลานกิน
พอกินไม่หมดจึงนำไปขาย และหาบุก กระชาย
ดอกกระเจียว ฯลฯ มาปลูกเพิ่ม โดยเก็บ
ขายตามหมู่บ้านได้วันละ 300-2,000 บาท
หากไม่มีคนสั่งผักหวาน ก็บรรจุกล่อง
30 กล่อง กล่องละ 50 บาท ทุกวันนี้
มีเงินใช้หมุนเวียนมีความสุข ไม่เจ็บป่วย
ครอบครัวอยู่ด้วยกันพร้อมหน้า”

คำมี ปุ่งโพธิ์

แนวน้ำ

30 พฤษภาคม 2564

ซีพีเอฟจิตอาสา พร้อมสานประโยชน์สู่ชุมชน จับมือบ้านห้วยนอน อ.ปะทิว จ.ชุมพร ช่อมฝายชะลอน้ำรอฟน

พิเชษฐ์ คริสตไล

ชิตสุภาวงศ์ ชำนาญ

อาทลี ดำกระบี่

อุมาพร ประสมผล

เข้าสู่ฤดูฝนแล้ว ชุมชนในต่างจังหวัดหลายพื้นที่ เตรียมความพร้อมกักเก็บน้ำไว้ใช้ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการน้ำช่วงแล้ง เช่นเดียวกับที่บ้านห้วยนอน หมู่ที่ 5 ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ชุมชนนี้รวมตัวกันเพื่อซ่อมแซมฝายชะลอน้ำที่คลองท่าหลา ซึ่งเป็นฝายที่มีชาวบ้านจาก 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ 3 หมู่ 4 และหมู่ 5 ของตำบลบางสน รวม 479 ครัวเรือนได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือ ทำการเกษตร ปลูกผักสวนครัว ปลูกข้าว ข้าวโพด พักทอง ตาลปาล์ม สวนยาง เป็นต้น ทำให้ต้องมีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคตลอดทั้งปี

วันนี้.. นอกจากผู้นำท้องถิ่น ชุมชนในพื้นที่ สมาชิกสมาคมเพื่อนสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพร ในฐานะผู้ประสานงานคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนปะทิว ภายใต้มูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ที่ร่วมกันจัดกิจกรรมขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานโครงการบริหารจัดการน้ำในชุมชน ยังมีจิตอาสาจากศูนย์ปรับปรุง

พัฒนภูมิคุ้มกัน ปะทิว บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) หรือ ซีพีเอฟ ซึ่งศูนย์ฯ ตั้งอยู่ห่างจากบ้านห้วยนอนประมาณ 2 กิโลเมตร ร่วมกิจกรรมด้วย เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับปัญหาน้ำหลากในช่วงฤดูฝน และแก้ปัญหาก็ยังแล้งให้ประชาชนในชุมชนมีน้ำเก็บไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี แม้ว่าครั้งนี้จะเป็นกิจกรรมครั้งแรกที่จิตอาสาจากศูนย์ปรับปรุงพัฒนภูมิคุ้มกัน ปะทิว ซีพีเอฟ มีโอกาส

ซีพีเอฟจิตอาสา พร้อมสานประโยชน์สู่ชุมชน

ร่วมซ่อมแซมฝายชะลอน้ำที่คลองท่าหลา แต่ก่อนหน้านี้ ได้ช่วยกิจกรรมกับชมรมเพื่อนสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพรสร้างฝายชะลอน้ำมาแล้วหลายแห่ง ตั้งแต่ปี 2560 อาทิ สร้างฝายป่าต้นน้ำพรต้าย หมู่ 1 ตำบลทะเลทรัพย์ ฝายคลองลิเลียด หมู่ 4 ต.บางสน ฝายชะลอน้ำหินก่อบ้านห้วยตาอ่อน หมู่ 9 ต.สะพลี และครั้งนี้ร่วมกันทำฝายชะลอน้ำคลองท่าหลา หมู่ 5 ต.บางสน ก่อนที่จะเข้าสู่ฤดูฝน รับมือกับปัญหาน้ำหลากในช่วงฤดูฝน และแก้ปัญหาภัยแล้งให้ประชาชนในชุมชนมีน้ำเก็บไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี

พิเชษฐ์ คริสตโส ชาวบ้านหมู่ 7 ต.บางสน อ.ปะทิว หนึ่งในคณะทำงานสมาคมเพื่อนสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพร และเป็นผู้ประสานงานของมูลนิธิฯ ที่ดูแลการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ต.บางสน ต.ชุมโค ต.ทะเลทรัพย์ และต.สะพลี กล่าวว่า ภาคใต้มีรสุมบ่อย ฝนตกชุก ทำให้ในช่วงฤดูน้ำหลาก จะไม่มีการกักเก็บน้ำและปล่อยน้ำลงสู่ทะเล แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูแล้ง ก็เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ หลังจากที่ได้ทำฝายชะลอน้ำแล้ว ชาวบ้านในพื้นที่จะได้กักเก็บน้ำไว้ใช้ ช่วยบรรเทาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งได้ รวมทั้งได้ประโยชน์ในจัดการระบบประปาของหมู่บ้านอีกด้วย ตอนนี้ในพื้นที่ฝนเริ่มตกมาแล้ว และฝายชะลอน้ำที่ร่วมมือกัน

ทำ ก็ให้การได้เป็นอย่างดี

ด้าน **ชิตสุภางค์ ชำนาญ** เลขาธิการสมาคมเพื่อนสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพร กล่าวว่า ขอขอบคุณซีพีเอฟที่เป็นส่วนสำคัญช่วยสร้างให้ชุมชนน่าอยู่ และยังสนับสนุนการทำงานของสมาคมฯ เสมอมา ทุกๆ ครั้งที่ทางสมาคมฯ ขอความร่วมมือในการช่วยซ่อมแซมฝายชะลอน้ำในพื้นที่ต่างๆ ซีพีเอฟจะเข้ามาช่วยสนับสนุนทั้งด้านกำลังคน ช่วยกันขนหิน ขนทราย ผสมปูน ผ่อนแรงให้กับชาวบ้านได้เยอะ อีกทั้งยังได้สนับสนุนอาหารและน้ำดื่มให้กับแรงงานชุมชนมาโดยตลอด

ความเกื้อกูลต่อกันไม่เพียงสร้างสานสัมพันธ์ที่ดี ยังให้ได้สัมผัสกับความสุขใจ และความภูมิใจที่ช่วยพัฒนาท้องถิ่น ดังที่ **อาหลี คำกระเป๋** จิตอาสาซีพีเอฟ ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรม

ซ่อมแซมฝ่าย
ชลอน้ำ เล่าให้ฟัง
ด้วยสีหน้าที่เปี่ยม
ด้วยความสุขว่า
เวลากว่า 16 ปี
ที่ทำงานที่ศูนย์
ปรับปรุงพันธุกรรม
กุ้ง ปะทิว ได้เห็น
ความสัมพันธ์ที่
แน่นแฟ้นระหว่าง
ชุมชนกับบริษัทที่
ช่วยเหลือเกื้อกูล
กันมาตลอด โดย
ส่วนตัว มีโอกาส

ร่วมกิจกรรมของชุมชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
และมีความสุขทุกครั้งที่ได้ร่วมทำความดี
เพื่อสังคม ตามหลักปรัชญา 3 ประโยชน์
ที่เครือซีพีและซีพีเอฟยึดถือ คือ สิ่งที่ต้อง
เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ประชาชน
และบริษัท เป็นการทำความจริงใจจริงๆ ไม่ได้หวัง
สิ่งตอบแทน เป็นการเติบโตไปด้วยกันกับ

ชุมชน และบริษัทยังช่วยสร้างงานสร้างรายได้
ให้กับท้องถิ่น

อุมาพร ประสมผล อีกหนึ่งจิตอาสา
ซีพีเอฟ บอกว่า ตลอด 17 ปีที่ทำงานกับ
ซีพีเอฟ ทุกครั้งที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา
ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน รู้สึกดีใจและภูมิใจมาก
ที่ได้มีโอกาสช่วยเหลือชุมชนในบ้านเกิดของ
ตัวเอง ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การเป็นส่วน
หนึ่งทำความดีเพื่อสังคม ถือเป็นคุณค่าทาง
จิตใจที่หาซื้อไม่ได้ ซึ่งซีพีเอฟพร้อมเติบโตไป
กับชุมชน ถ้าชุมชนอยู่ได้มีความสุข เราก็จะ
มีความสุขไปด้วยเช่นกันจิตอาสาซีพีเอฟ มุ่งมั่น
ทำความดีและสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน
โดยยึดมั่นในหลักปรัชญา 3 ประโยชน์ ซึ่ง
พนักงานทุกคนยึดปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง
เพื่อประโยชน์ของประเทศ ประชาชน โดย
มองประโยชน์ของบริษัทเป็นลำดับสุดท้าย
ส่งเสริมให้สังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
อย่างยั่งยืน

ประชาชาติธุรกิจ

15 - 18 กรกฎาคม 2564

พลิกวิกฤตเป็นโอกาส แรงงานคืนถิ่น เน้นทำเกษตรสมัยใหม่

บริหารจัดการน้ำแบบหมุนเวียน ใช้เทคโนโลยี เพิ่มมูลค่าสินค้า สร้างอาชีพและรายได้มั่นคง

ผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ทำให้สภาพคล่องทางธุรกิจประสบปัญหา การผลิตและการลงทุนลดลง ส่งผลกระทบทั่วถึงถึงสายกิจการต้องปิดตัวลง เกิดการอพยพแรงงานเมืองย้ายถิ่นสู่ภาคเกษตรจำนวนมาก นับเป็นโอกาสในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคเกษตรรูปแบบเดิมมาสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่ยั่งยืน ให้เป็นแหล่งจ้างงานสร้างอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพราะแรงงานกลุ่มเป็นคนรุ่นใหม่ที่สามารถเรียนรู้และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีส่วนในการทำเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้ประชาชนมีรายได้ยั่งยืน สามารถประกอบอาชีพอยู่ในภูมิลำเนาของตนเองได้ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยแนวทางสำคัญในการพัฒนาไปสู่แนวทางเกษตรสมัยใหม่ คือ การบริหารจัดการน้ำและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต รวมทั้งการตลาดและช่องทางจัดจำหน่าย

แนะเปลี่ยนกลยุทธ์และโครงสร้างใหม่ เสริมภูมิคุ้มกันให้ประเทศ

นายรุ่งโรจน์ รังสิโยภาส กรรมการผู้จัดการใหญ่ เอสซีจี เปิดเผยว่า ท่ามกลางวิกฤตโควิด-19 เป็นโอกาสสำคัญที่ทุกภาคส่วนจะต้องกลับมาทบทวนว่าอะไรคือสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับนโยบายที่มีผลกระทบโดยตรงต่อภาคเอกชนและประชาชน รวมไปถึงการพิจารณาปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และโครงสร้างใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นประโยชน์ในระยะยาว เช่น การปรับโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ ทั้งความมั่นคงด้านสุขภาพและด้านอาหาร เพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ

รวมไปถึงการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมภูมิคุ้มกันให้ประเทศ พร้อมรับมือกับความท้าทายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ทั้งนี้ การปรับโครงสร้างสำคัญที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ 1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ปั่นแฉกนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากกว่าปริมาณ ไม่เปิดโอกาสให้มีการรุกไล่พื้นที่จนเกิดความเสื่อมโทรม และดูแลสิ่งแวดล้อม 2. ระบบการศึกษาที่ปรับระบบการศึกษาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการศึกษายุคใหม่ 3. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ภาครัฐควรผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ เพื่อสนับสนุนการใช้ชีวิตของประชาชนในทุกมิติ 4. การบริหารจัดการน้ำ ปัญหาภัยแล้งรุนแรงสลับกับน้ำท่วมยังเป็นวิกฤตของประเทศมาช้านาน ส่งผลต่อความยากจนและการเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก การดูแลเรื่องการบริหารจัดการน้ำอย่างจริงจัง เพื่อช่วยเหลือนประชาชนให้มีน้ำใช้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และการทำเกษตร และ 5. โอกาสจากความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อเอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านแรงงาน รวมถึงการพัฒนาสินค้าและบริการของไทย สิ่งสำคัญคือความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน จะช่วยเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เสริมความรู้บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ให้แรงงานคืนถิ่นมีอาชีพพึ่งพาตัวเองได้

สำนักงานการปฏิรูปการปรับโครงสร้างต่าง ๆ จำเป็น

ต้องยึดหลักและจัดตามความต้องการของประชาชน เช่น เรื่องการบริหารจัดการน้ำ เริ่มตั้งแต่การจัดสรรน้ำ การใช้น้ำ เพื่ออุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร ไม่ใช่แค่ดูแล ป้องกันน้ำท่วม หรือการขาดแคลนน้ำ แต่ต้องมีแหล่งน้ำ เพียงพอต่อการใช้งาน กระจายน้ำให้เข้าถึงพื้นที่เพาะปลูก ถึงสำคัญก็ต้องยึดเป้าหมาย และปรับฟังก์ชันให้ตรงกับ เป้าหมาย รวมถึงนำเทคโนโลยีมาใช้ ปัจจุบันมีประชาชนที่ เคยอยู่ในภาคธุรกิจบริการคืนถิ่นสู่ภูมิลำเนาเดิม ที่พร้อม เข้าสู่ภาคเกษตร ประเทศไทยได้เปรียบในด้านทำเลที่ตั้งและ มีต้นทุนที่ดีในฐานะแหล่งผลิตอาหารและการเกษตร หาก ทุกภาคส่วนช่วยกันเสริมสร้างจุดแข็งในเรื่องการเกษตรและ ความรู้กับการบริหารจัดการน้ำ จะทำให้เศรษฐกิจไทยมีความ เข้มแข็งและยั่งยืนมากขึ้น

“วิกฤตโควิด-19 เปลี่ยนโครงสร้างทางการเกษตรของ ไทย เมื่อคนรุ่นใหม่กลับต่างจังหวัด ใช้เทคโนโลยีทำเกษตร สมัยใหม่ควบคู่กับการจัดการน้ำ พัฒนาลำโพงให้มีมูลค่าเพิ่ม ขายของออนไลน์ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น หากได้รับการสนับสนุน จากภาครัฐในการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และให้ความรู้ เรื่องการบริหารจัดการน้ำเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาแก้ไข ปัญหาด้วยตัวเอง รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาทักษะและอาชีพ ให้ประชาชนเพื่อสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองให้ได้โดยเร็ว เช่น การพัฒนาลำโพงการเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่ม การใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อสร้างโอกาสการค้าขายออนไลน์ เป็นต้น”

ปลคณคัวยเกษตรประนคค อมน้ำ เพมมุลค่าลลนคัเกษตร

ในช่วงที่ผ่านมา เอสซีจีพยายามผลักดันเรื่องการบริหาร จัดการน้ำอย่างต่อเนื่อง เพราะเมื่อมีน้ำก็จะทำให้สามารถเพาะปลูก มีผลผลิตทางการเกษตร เรียนรู้การทำเกษตรผสมผสาน สร้างอาชีพ ได้อย่างมั่นคง ยกตัวอย่าง ชุมชนบ้านสาพะเอณือ จ.ลำปาง

นายรุ่งโรจน์ รังสิโยภาส กรรมการผู้จัดการใหญ่ เอสซีจี

ที่เอสซีจีเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการน้ำ และการทำเกษตรประณีตซึ่งส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พื้นที่เพาะปลูกไม่ มากและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า สามารถพึ่งพาตัวเองด้วย การนำองค์ความรู้ต่างๆ ในการเกษตรมาบริหารจัดการเกษตรสมัยใหม่ และพัฒนาผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งปัจจุบันชุมชนบ้านสาพะเอณือ สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงแก่คนในชุมชน 40-50 ครอบครัว สามารถปลูกพืชและมีเงินกองทุนของชุมชนกว่า 10 ล้านบาท

"บ้านสาพะเหนือ" ใช้น้ำหมุนเวียน รอดแล้ง พึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

นายธีระพงษ์ กลิ่นพุ่ม ภูมิชนบ้านสาพะเหนือ เล่าว่า ภูมิชนเคยประสบปัญหาน้ำไม่เพียงพอเพื่อทำการเกษตร โดยแนวทางแก้ปัญหาเริ่มจากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ ก่อนที่จะตัดสินใจวางแผนลงมือแก้ไข และให้พี่เลี้ยงที่เชี่ยวชาญเรื่องน้ำมาแนะนำ ได้แก่ เอสซีจี สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. และมูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จากนั้นจึงวางแผนแก้ปัญหา โดยเริ่มตั้งแต่สร้างฝายชะลอน้ำในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ควบคู่กับการดูแลรักษาป่า ไม่ตัดไม้ทำลายป่า และสำรวจพื้นที่แหล่งน้ำตามเส้นทางน้ำจากอ่างห้วยแก้ว สร้างแหล่งเก็บน้ำเพิ่ม ปรับปรุงแหล่งเก็บน้ำเดิม ป้องกันตะกอนไหลลงสู่แหล่งเก็บน้ำ เพื่อเอาน้ำเก็บไว้ใช้ทำเกษตรในฤดูแล้ง

การใช้น้ำหมุนเวียนของกลุ่มน้ำห้วยแก้วมี 2 รูปแบบ โดยรูปแบบแรกคือ น้ำที่กระจายจากบ่อพวงคอนกรีต เข้าพื้นที่เกษตรรอบบ่อพวงแล้วจะไหลลงไปในลำห้วยที่อยู่รอบข้างแปลงเกษตรทำให้ภูมิชนสามารถสูบน้ำจากลำห้วยกลับขึ้นมาใช้ในแปลงเกษตร ได้อีก ส่วนอีกหนึ่งรูปแบบใช้น้ำในลำห้วยแก้วบริเวณตอนล่าง (พื้นที่ทุ่งหลวง) จะถูกสูบน้ำขึ้นมาใช้บริเวณพื้นที่เกษตรทุ่งหลวง และด้วยพื้นที่เป็นแอ่งเทลาดลง ทำให้น้ำไหลตามร่องน้ำและพื้นที่เทลาดไหลกลับลงมาในลำห้วยอีกครั้ง ในลำห้วยจะมีวังเก็บน้ำที่ภูมิชนขุดไว้ก่อนฝ่ายใต้ทราย (ดิน) แต่ละจุดสามารถสูบน้ำขึ้นไปใช้ทำการเกษตรด้านบนได้ ทำให้เกิดการหมุนเวียนน้ำให้ทำเกษตรได้หลายรอบ

ปัจจุบันบ้านสาพะเหนือ เป็นภูมิชนเกษตรกรรม 100% ทำการเกษตรตลอดทั้งปี ซึ่งการมีน้ำที่เพียงพอต่อการเพาะปลูกทำให้ได้ผลผลิตมีราคาสูงขึ้น และสามารถต่อยอดการเพาะปลูกไปยังพืชผักอื่น ๆ แทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยภูมิชนได้เรียนรู้เรื่องน้ำหมุนเวียนในหลายระบบ และหาวิธีให้ต่อกันมีการหมุนเวียนการใช้น้ำ 6-7 รอบ ถือเป็นการพลิกฟื้นภูมิชนให้รอดแล้งและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

ฐานเศรษฐกิจ

26 - 28 สิงหาคม 2564

> สนับสนุนมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ...ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล ปธ.กก. มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
รับมอบเงิน จาก อภิพันธ์ เจริญอนุสรณ์ ผจก.ญ. ธนาคารไทยพาณิชย์ สนับสนุนโครงการจัดการน้ำ
“SCB ร่วมชุมชนแก้ภัยแล้ง” ในพื้นที่ 12 ชุมชน 10 จังหวัด จัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค มี
อารยา ภูพานิช พร้อมด้วย ดร.รอยล จิตรดอน และ ดร.รอยบุญ รัศมีเทศ ร่วมด้วย

ไทยรัฐ (กรอบซ้าย)

6 กันยายน 2564

“น้ำ”สู่ความยั่งยืนเศรษฐกิจพอเพียง ทางรอดแรงงานคืนถิ่นสู่โคกฟลักพื้นอาชีพเกษตรกร

ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 และภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำต่อเนื่องในช่วงเกือบ 2 ปีที่ผ่านมาทำให้ภาคธุรกิจน้อยใหญ่ต้องปิดกิจการลง ทั้งแบบชั่วคราวและถาวรจำนวนมาก ยอด “คนว่างงานและเสมือนคนว่างงาน” พุ่งขึ้นในช่วงสูงสุดกว่า 5 ล้านคน

และหนทางหนึ่งที่แรงงานที่ขาดรายได้เหล่านี้จะเอาชีวิตรอดได้ คือ การหันหน้ากลับสู่บ้านเกิด

จาก “รายงานการย้ายถิ่นของประชากรปี 63” โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่เผยแพร่เมื่อเดือน พ.ค.64 พบว่า ปี 63 มีแรงงานย้ายถิ่น 1.05 ล้านคน เพิ่มขึ้นถึง 60% เมื่อเทียบกับปี 62 แต่หากนับรวมถึงในปี 64 ด้วย น่าจะมีแรงงานย้ายถิ่นเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก โดยแรงงานเหล่านี้ ส่วนใหญ่หวังกลับไปพึ่งพิงอาชีพด้านการเกษตร

แต่จากสถานการณ์ปัจจุบัน ที่สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เกิดสภาวะโลกร้อน ฝนแล้ง น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม กระจายไปทั่วประเทศการทำการเกษตรยังหวังพึ่งพิงได้จริงหรือไม่?

โดยเฉพาะในหลายพื้นที่ของประเทศไทยปัจจุบันยังประสบปัญหาน้ำแล้ง ฝนทิ้งช่วงยาวนาน ทำให้ประชาชนขาดน้ำทั้งเพื่อการเกษตร และเพื่ออุปโภค-บริโภค จนเกิดภาวะ “ขาดจนตักตวน” ดังนั้น ในช่วงฝนนี้ การเตรียมหา “ทุนน้ำ” จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะ “น้ำ” คือ ชีวิต และ “น้ำ” คือทางรอดวิกฤติ

“ทีมเศรษฐกิจ” ได้นำเรื่องราวจากผู้ทรงความรู้ และเกษตรกรตัวอย่าง ที่ได้จากงานเสวนา “ชี้ช่องแก้จน เปลี่ยนฝนเป็นทุน” โดยเครือเอสซีจี ร่วมกับมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สถาบัน

สารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) หรือ สสน. และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) มาถ่ายทอดให้ผู้ที่กำลังคิดจะเริ่มต้นหรือกลับมาใช้ชีวิตเกษตรกร มีแนวทางทำกินสร้างความมั่นคงด้านอาชีพ และชีวิตในอนาคต

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์ สสน.

ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงรับสั่งตลอดว่า วันนี้อย่างไรก็ตามที่สุดคือ ความไม่แน่นอนด้านทุน (น้ำ) ของเรา ทำอย่างไรจะแปรน้ำเป็นทุนได้ เพราะน้ำ คือ ชีวิต น้ำ คือ ทางรอดวิกฤติ แต่เราไม่ถอยมองเห็นความสำคัญของน้ำ ใช้น้ำจนเหือด และลืมไปว่าทุกอย่างที่เลี้ยงดูชีวิตเรา อย่างปัจจัย 4 ถ้าไม่มีน้ำ ก็ไม่เกิดขึ้น

“ผมอยากให้คิดใหม่ บริหารน้ำเหมือนบริหารเงินเดือนเงินเดือนออกวันเดียว แต่ใช้อีก 29 วัน ฝนก็เหมือนกัน มา 3 เดือน แต่ต้องเก็บพอให้ใช้ในอีก 9 เดือน จากนั้นถึงเดือน พ.ค.เป็นหน้าก่อนฝนมาอีกครึ่งต้องวางแผนแล้วว่า จะสร้างภูมิคุ้มกันอย่างไร ตอนนี้ ใครมีสระ ต้องรีบเก็บน้ำ ปลุกพืชให้เหมาะสมกับน้ำที่มี”

วันนี้ โควิด-19 ให้บทเรียนเราอีกครั้งมีคนกว่า 4 ล้านคนกลับบ้านเมื่อกลับบ้านแล้วก็ต้องมีกิน ดินทุกกระเบียดน้ำต้องทำประโยชน์

ไม่จำเป็นต้องมีที่ใหญ่โต ที่เล็กๆ หลังบ้านอย่าปล่อยไว้ไม่เกิดประโยชน์ และแน่นอนต้องมีน้ำ

“เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่แค่ปลูกต้นไม้ พระองค์ท่านสอนให้คิด มีน้ำแล้วจะทำอะไร ปลูกพืชอะไร หรือมีสระลึกลึกมาก ก็ไม่สามารถใช้น้ำได้ทั้งหมด ต้องจะทิ้ง ต้องเหลือน้ำไว้ ต้องประเมิน ประมาณน้ำ เพื่อเป็นทุนทำเกษตร ปรับตามสภาพทุนที่มี วันนี้เจอโควิด ต่อไปเจออะไรก็ไม่รู้ ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงรับสั่งต้องเตรียมให้พร้อม เวลาเจออะไรก็ได้ เราต้องรอด ลูกหลานก็ต้องรอดด้วย ค่อยๆ คิด ค่อยๆ ทำ จะเกิดเป็นความยั่งยืน”

แต่ถ้าจะให้แนะนำ ตอนนี ควรปลูกไม้

เพราะเป็นพืชโตเร็ว ขายได้เร็ว รอง

รับประชากรโลก

ที่มโหฬารได้ แต่ไม่ว่าจะปลูกอะไร ทำอะไร ต้องคิดให้ถี่ ทั้งระยะสั้น กลางและยาวตามสูตรเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ท่านที่มี 3 ขั้นตอน คือ พอมีพอกิน เหลือกินเหลือใช้และขาย ท่านทรงสอนให้เป็น “เศรษฐี” แต่คนส่วนใหญ่เรียนรู้แค่ขั้นตอนเดียว

“แนวพระราชดำริของรัชกาลที่ 9 ที่หลายชุมชนได้ลงมือทำ พิสูจน์แล้วว่า ช่วยให้รอดพ้นวิกฤติ เสริมความรู้ สร้างภูมิคุ้มกันให้คน ในชุมชนสามารถบริหารจัดการ ดิน น้ำ ป่า มีความเป็นเจ้าของและดูแลรักษาทรัพยากรร่วมกัน สร้างความมั่นคงให้เศรษฐกิจครัวเรือน”

ดร.รอยล จิตรดอน

ประธานกรรมการ สสน.

ในปี 63 อัตราการย้ายถิ่นของแรงงานในกรุงเทพฯ กลับบ้าน เกิดเพิ่มขึ้นกว่า 60% และยังมีแรงงานตกงานอีก 4.5-5 ล้านคน อาชีพเกษตรจึงเป็นทางรอดให้กับกลุ่มคนเหล่านี้

ทุนที่สำคัญที่สุดคือ “น้ำ” ถ้าสำรองน้ำให้พอ แรงงานคืนถิ่นจะสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ และ สสน. ได้ร่วม ตำบล ในอุดรธานีก่อน แล้วขยายไปยังหัวข้งเคียง โดยใช้หลักการกับเครือข่ายภาคเอกชน เช่น เครือเอสซีจี ฯลฯ ช่วยชุมชนบริหาร ตลาดแบบ “ตลาดข้างบ้าน” คือเพื่อนข้างบ้านได้ลองกินปลาสดของชมจัดการนำมาตลอดในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา จนเกิดเป็นเครือข่ายการ หรือยังก็ไปเสนอขาย จากนั้นขยายไปยังหมู่บ้าน ข้างตำบล ข้างจังหวัด จัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ปัจจุบัน และจะขยายไปยังประเทศ และวันนีเราได้พัฒนาสูตรใหม่อีก 2 สูตร มีกว่า 7,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ ซึ่งชุมชนเหล่านี้มีความมั่นคงด้านอาชีพ คือ สูตรสมุนไพร และสูตรโปรไบโอติก และยังมีผลิตภัณฑ์อื่นอีก เช่น ปลาแดดเดียว ปลาร้า

“เรามีตัวอย่างความสำเร็จของชุมชนที่ร่วมมือกับเราในการบริหารจัดการน้ำ จนพึ่งพาตนเองได้ และทำการเกษตรได้ทั้งปี เช่น จ.แพร่ มีร้านขายปลาส้ม 10 สาขาในช่วงก่อนโควิด-19 มีรายได้เดือนละแสน ซึ่งเป็นจังหวัดยากจนอันดับ 2 ของภาคเหนือ โดยเฉพาะ ต.สรอย แด้ง บาท ปลดหนี้ 2 ล้านบาทได้ใน 2 ปี แม้ตอนนี้เปิดขายได้ 4 สาขา มาก มีเขาหัวโล้น ถ้าจะแก้ความยากจน ต้องเอาเงินลงไปช่วย แต่เรา รายได้เหลือสาขาละ 1,000-2,000 บาท และมีหนี้ก้อนใหม่ที่กู้มา เข้าไปช่วยแก้เรื่องการจัดการน้ำ จากการสำรวจพบว่า ที่นี้มีอ่างเก็บน้ำ ขยายการลงทุนอีก แต่ก็ไม่เป็นไร เรายังมีทางออก คิดต่อยอดพัฒนา มากถึง 63 อ่างแต่ส่วนใหญ่ใช้การไม่ได้เราก็อำมือกับองค์กรบริหาร สินค้าต่อเนื่อง ทำแบบครบวงจร ยกระดับมาตรฐานการผลิต มันใจว่า ส่วนตำบลในการฟื้นฟูอ่างให้กลับมาใช้งานได้ดี ขณะนี้ฟื้นแล้วกว่า 10 ผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ “วังธรรม” ยังขายได้ อ่าง เมื่อชาวบ้านมีน้ำ ก็ทำการเกษตรได้ ขายผลผลิตได้ ทำให้มีฐานะ ดีขึ้นทันที”

อย่างไรก็ตามแม้ขณะนี้พื้นที่น้ำฝนแต่ภาพรวมฝนน้อย โดยเฉพาะ

พื้นที่เหนือเขื่อน เช่น 4 เขื่อนหลักลุ่มน้ำเจ้าพระยา สันตุถุฝนเดือน ค.ค.นี้ควมมีปริมาณน้ำรวมกัน 8,000-12,000 ล้านลูกบาศก์เมตร (ลบ.ม.) แต่ตอนนีมีเพียง 1,634 ล้าน ลบ.ม. น้อยกว่าปี 63 ซึ่งเป็นปีแล้ง ที่มีน้ำ 5,770 ล้าน ลบ.ม. ชาวบ้านจะพึ่งแต่น้ำในเขื่อนไม่ได้ ต้องหาแหล่งน้ำ ของตัวเองในช่วงฝนนี้ ต้องดึงน้ำหลากเข้าไปเก็บในแหล่งน้ำของตนเอง ของชุมชน เพื่อให้มีน้ำใช้เพียงพอ

“ไม่ยากให้ประเทศไทยย้อนกลับไปในเหมือนปี 42 ที่เริ่มฟื้น จากวิกฤติปี 40 แล้วคนแห่กลับเข้าเมือง แต่อยากเห็นว่าสามารถกลายเป็นอาชีพที่เลี้ยงตัวได้ เรามีตัวอย่างความสำเร็จของชุมชนเครือข่าย ที่พร้อมจะเป็นที่เลี้ยงให้หมู่บ้านข้างเคียงในเรื่องการจัดการน้ำชุมชน เพราะน้ำ คือ ทุน เป็นจุดเริ่มต้นของชีวิต ด้านบริหารน้ำได้ ก็ทำการเกษตรเลี้ยงตัวได้”

นายศวัจน์ ผาติพนมรัตน์

กลุ่มวิสาหกิจวังธรรม อ.น้ำโสม จ.อุดรธานี

ผมมีเป้าหมายชัดเจนมาตั้งแต่ต้นว่า จะเกษียณอายุราชการก่อน กำหนด เพื่อกลับมาสร้างอาชีพที่บ้านเกิด จ.อุดรธานี แต่ก็ยังไม่ตกผลึกว่าจะทำอะไร จึงสมัครเข้าร่วมโครงการ “พลังปัญญา” ของมูลนิธิมันพัฒนาในเครือเอสซีจี เรียนอยู่ 6 เดือน ก็ได้ความคิดว่า จะกลับมาใช้น้ำเป็นทุน ทำบ่อเลี้ยงปลา และทำปลาส้มขาย

“ผมกลับบ้านพร้อมหนี้ 2 ล้านบาท คุยกับภรรยาว่า ทำยังไง จะใช้หนี้ให้เร็วที่สุด และทำได้ทันที ได้ผลตอบแทนเร็ว ก็ค้นพบว่า ตัวเองเก่งทำปลาส้ม เพราะพ่อสอน เลยเริ่มทำปลาส้ม แต่การจะทำได้ทันทีต้องซื้อปลามาทำก่อน ขณะเดียวกัน ขุดบ่อเลี้ยงปลาด้วย เพื่อให้มีวัตถุดิบป้อนได้อย่างยั่งยืน”

ในช่วงแรกทำปลาส้มสูตรโบราณอย่างเดียว ขายตามตลาดนัดใน ตำบล ในอุดรธานีก่อน แล้วขยายไปยังหัวข้งเคียง โดยใช้หลักการกับเครือข่ายภาคเอกชน เช่น เครือเอสซีจี ฯลฯ ช่วยชุมชนบริหาร ตลาดแบบ “ตลาดข้างบ้าน” คือเพื่อนข้างบ้านได้ลองกินปลาสดของชมจัดการนำมาตลอดในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา จนเกิดเป็นเครือข่ายการ หรือยังก็ไปเสนอขาย จากนั้นขยายไปยังหมู่บ้าน ข้างตำบล ข้างจังหวัด จัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ปัจจุบัน และจะขยายไปยังประเทศ และวันนีเราได้พัฒนาสูตรใหม่อีก 2 สูตร มีกว่า 7,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ ซึ่งชุมชนเหล่านี้มีความมั่นคงด้านอาชีพ คือ สูตรสมุนไพร และสูตรโปรไบโอติก และยังมีผลิตภัณฑ์อื่นอีก เช่น ปลาแดดเดียว ปลาร้า

ด้วยหลักการตลาดข้างบ้าน และมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ทำให้ มีรายได้ในช่วงก่อนโควิด-19 มีรายได้เดือนละแสน ซึ่งเป็นจังหวัดยากจนอันดับ 2 ของภาคเหนือ โดยเฉพาะ ต.สรอย แด้ง บาท ปลดหนี้ 2 ล้านบาทได้ใน 2 ปี แม้ตอนนี้เปิดขายได้ 4 สาขา มาก มีเขาหัวโล้น ถ้าจะแก้ความยากจน ต้องเอาเงินลงไปช่วย แต่เรา รายได้เหลือสาขาละ 1,000-2,000 บาท และมีหนี้ก้อนใหม่ที่กู้มา เข้าไปช่วยแก้เรื่องการจัดการน้ำ จากการสำรวจพบว่า ที่นี้มีอ่างเก็บน้ำ ขยายการลงทุนอีก แต่ก็ไม่เป็นไร เรายังมีทางออก คิดต่อยอดพัฒนา มากถึง 63 อ่างแต่ส่วนใหญ่ใช้การไม่ได้เราก็อำมือกับองค์กรบริหาร สินค้าต่อเนื่อง ทำแบบครบวงจร ยกระดับมาตรฐานการผลิต มันใจว่า ส่วนตำบลในการฟื้นฟูอ่างให้กลับมาใช้งานได้ดี ขณะนี้ฟื้นแล้วกว่า 10 ผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ “วังธรรม” ยังขายได้

“ตอนนี้ ผมเริ่มมั่นคงระดับหนึ่งแล้ว มีแนวทางการทำมาหากิน ที่ดี จึงอยากแบ่งปันเพื่อน เลยคุยกับเพื่อนๆ ที่เรียนโครงการพลัง ปัญญาด้วยกัน มาช่วยกันทำธุรกิจ ช่วยกันขุดบ่อเลี้ยงปลาป้อนให้กับ

ธุรกิจปลาสด พัฒนาไปสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน ตอนนี้มีสมาชิก 10 คน ช่วยกันพัฒนาการเลี้ยงปลา พัฒนาการผลิตให้มีมาตรฐานขึ้น”

สมาชิกได้รับผลตอบแทนที่ดี เพราะเราเก็บค่าธรรมเนียมจากการเลี้ยงปลา แปรรูป และการขายมาจ่ายเป็นเงินปันผลประจำปี และยังนำส่วนหนึ่งมอบเป็นทุนการศึกษาให้บุตรหลาน เพราะต้องการให้ลูกหลานมาช่วยบริหารวิสาหกิจชุมชน ไม่ต้องทำงานในเมือง เกิดเป็นภูมิคุ้มกันชุมชน และวางรากฐานเศรษฐกิจชุมชนเพื่อความยั่งยืนในอนาคต

น.ส.ลลิสสา อุ่นเมือง

เครือข่ายการจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ จ.พะเยา

เป็นพนักงานขายเครื่องสำอางในห้างสรรพสินค้าในกรุงเทพฯ อยู่ 3 ปี มีเงินใช้แน่นอนทุกเดือน ในช่วงโควิด-19 ระบาดรอบ 1 และ 2 ยังพออยู่ได้ แต่พอรอบ 3 อยู่ไม่ไหวแล้ว ไม่ได้ทำงาน ขาดรายได้ เพราะห้างปิดหลายเดือน ไม่รู้อนาคต เลยตัดสินใจกลับบ้านมาช่วยแม่ทำสวนมะขามหวานแก้ปัญหาที่ตามมาคือ ไม่มีเงินใช้ในชีวิตประจำวัน เลยเพราะมะขามหวานเก็บผลผลิตขายได้เพียงปีละครั้งทำให้ต้องคิดหนัก จะหาเงินจากที่ไหนมาใช้จ่าย

หลังจากคิดไปคิดมา พบว่า เรายังมีต้นทุนด้านการเกษตร คือ มีที่ดิน มีสระน้ำทำการเกษตรได้ อีกทั้งภายในชุมชนยังช่วยกันบริหารจัดการน้ำ ขุดบ่อ ขุดสระกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ ทั้งเพื่อการเกษตร และอุปโภคบริโภค โดยฝนที่กำลังตกอยู่ในช่วงนี้ ต้องกักเก็บไว้ให้ดี เพราะจะเป็นต้นทุนของเรา ที่จะเอาไว้ใช้ให้ได้อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี

“เมื่อเราต้องมีเงินมาใช้จ่ายประจำวันและเรามีน้ำจำกัด เลยคิดปลูกพืชผักอายุสั้น ใช้น้ำน้อย เช่น แตงกวา แตงไทย มะเขือเทศ พริก

มะเขือพวง ข้าวสาลี ซึ่งให้ผลผลิตได้ดี เก็บขายได้เดือนละ 5,000 บาท แม้ไม่มากอะไร แต่พออยู่ได้ เพราะอยู่บ้านไม่มีค่าใช้จ่ายมากเหมือนอยู่กรุงเทพฯ”

ต่อมาได้เพิ่มสินค้าให้หลากหลายขึ้น โดยเฉพาะพืชผักท้องถิ่น อย่างที่หมู่บ้านปลูกผักหวานป่ากันมาก ก็จะชวนคนในชุมชนมาขายผักหวานป่า โดยจะทำแพ็คเกจสินค้า เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และจะขายทางออนไลน์ด้วย แต่ตอนนี้ กำลังคิดว่า ทำอย่างไรให้ผักหวานออกได้ทั้งปี มีอายุการเก็บรักษานานขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคมีกินได้ทั้งปี

สำหรับตนเองมองว่าการได้กลับบ้านบ้านเกิดครั้งนี้และทำการเกษตรเลี้ยงตัวเอง เลี้ยงครอบครัว ถือว่าพอใจ และมีความสุข ไม่คิดจะกลับเข้ากรุงเทพฯ อีก พอแล้วกับชีวิตในเมืองหลวง ที่ต้องดิ้นรนปากกัดตีนถีบ

“โควิดทำให้คิดได้ว่า อยู่กรุงเทพฯ ต่อไปก็ไม่รู้อนาคต แม้มีเงินใช้ทุกเดือนแต่กรุงเทพฯ เหมือนเป็นแค่จุดตั้งต้นแต่บ้านเกิดเป็นที่พักพิงเป็นจุดเริ่มต้นไม่รู้จัก เมื่อรู้ว่า จะได้กลับบ้าน งามาสระ หากาชนะมาเก็บให้ได้มากที่สุด เพราะน้ำ คือ ทุนของชีวิตที่ไม่ต้องลงทุนเลย”

นายจันทร์สุตา กุลสอนนาม

เครือข่ายการจัดการน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ จ.ขอนแก่น

กว่า 20 ปีที่ผ่านมา ผมทำงานก่อสร้างในกรุงเทพฯ ได้ค่าแรงวันละ 500 บาท แต่พอมีการสั่งปิดแคมป์คนงานก่อสร้าง หน่วยงานโดนโกงค่าแรงอีกกว่า 30,000 บาท ทำให้ตัดสินใจกลับบ้านเกิด ตั้งใจกลับมาทำอาชีพเกษตร

แม้ที่บ้านผมเป็นพื้นที่แล้ง ฝนไม่ตกต่อเนื่องกันหลายปี แต่พอเห็น “พ่อเข็ม เดชศรี” (เกษตรกรในเครือข่ายการจัดการน้ำชุมชนฯ บ้านภูถ้ำ-ภูกระแต) ทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ มีสระน้ำเก็บในแปลง เห็นพ่อทำเป็นตัวอย่างแล้วรอด ผมก็ตั้งใจจะทำบ้าง เลยมาช่วยงาน มาเรียนรู้จากพ่อเข็มก่อน

“พ่อเข็มถ่ายทอดความรู้ทุกอย่าง โดยเฉพาะเรื่องน้ำ พ่อเข็มบอกว่า ก่อนทำเกษตร ต้องมีทุนน้ำ ทุนไหนก่อน น้ำสำคัญมาก เราต้องมีสระ มีบ่อกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ และจัดการน้ำที่มีอยู่ให้ดี เพื่อให้ใช้ได้อย่างเพียงพอในระยะยาว ถ้าบ่อ หรือสระไม่พอก็ต้องขุดเพิ่ม ต้องหาทุนน้ำสู้ศึก เพราะถ้า 3-4 ปีข้างหน้าแล้งอีก เราจะไถ่รอดได้”

ทุกวันนี้พวกเรามีที่กักเก็บน้ำ และใช้น้ำกันอย่างประหยัดมาก น้ำที่ใช้กันในหมู่บ้าน เป็นน้ำฝนที่เก็บมาตั้งแต่ปี 60 เราใช้แต่น้ำมือ 2 คือ เอาน้ำจากการล้างบ่อเลี้ยงปลา มาใช้รดน้ำต้นไม้ รดพืชผัก ไม่ได้ใช้น้ำมือ 1 เลย ขณะเดียวกัน ยังลดต้นทุนด้านการเกษตรด้วย อย่างปุ๋ย ต้องทำเองจากมูลสัตว์ หรือเศษซากพืชในแปลง ไม่ต้องซื้อปุ๋ยเคมี

“ตอนกลับบ้าน ไม่มีทุนเลย ผมเอาแรงมาเป็นทุน ช่วยพ่อเข็มทำก่อน พ่อเข็มเห็นเป็นคนตั้งใจจริงก็แบ่งพื้นที่ให้ 5 ไร่ไปทำกิน นาข้าวอีก 2 ไร่ ให้บ่อปลาอีกบ่อ ผมก็เลี้ยงปลาหมอ ปลาตะกวด ปลุกพริก มะเขือ แตงกวามีรายได้พออยู่พอกิน ไม่ต้องซื้ออาหาร

กิน เอาของที่มีอยู่มากิน และยังมีรายได้จากการรับทำงานก่อสร้างแถวบ้าน ตอนนี้ พอใจกับสิ่งที่เป็นอย่างนี้มีความสุข ไม่คิดกลับไปทำงานที่กรุงเทพฯ อีกแล้ว”

ข่าวสด

20 ตุลาคม 2564

สืบสานพระราชดำริอนุรักษ์

ทช. - ที่อาคารสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ประธานกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นประธานลงนามบันทึกข้อตกลงระหว่าง 8 หน่วยงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) พร้อมด้วย สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า สืบสานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสครบรอบ 9 ปี การก่อตั้งมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ โดยมีนายจุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดทส. และผู้บริหารระดับสูงในสังกัดทส. เข้าร่วมพิธี

นายจุพรกล่าวว่า ความร่วมมือครั้งนี้มีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะสืบสานแนวพระราชดำริ เรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่า มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และเป็นการ “เทิด ดัวย ทำ” ซึ่งจะร่วมมือกัน 3 ด้าน คือ 1.ฟื้นฟูและอนุรักษ์ 2.พัฒนาคน และ3.วิจัยและพัฒนา โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

เรื่องเล่าจากปาก ชุมชนบ้านปากชวด

ปัจจุบัน

ชุมชนบ้านปากชวด ตั้งถิ่นฐานบริเวณเทือกเขาตอเต่า ตำบลพะแสง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มายาวนานกว่า 200 ปี ซึ่งปัจจุบัน เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำของเขื่อนรัชชประภา ชุมชนใช้น้ำจากคลองบางครกหล่อเลี้ยงชีวิต มีอาชีพทำการเกษตร และเก็บหาของป่าเป็นหลัก

ในปี พ.ศ. 2523 ได้เริ่มจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเขาสกและก่อสร้างเขื่อนรัชชประภา ทำให้น้ำเปลี่ยนเส้นทาง ชุมชนได้รับผลกระทบ และมีปัญหาที่ดินทำกินทับซ้อนในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสก เกิดการบุกรุกป่าเพื่อทำเกษตรเชิงเดี่ยว สวนยางพารา และสวนปาล์มน้ำมัน แหล่งน้ำธรรมชาติถูกทำลาย ในปี พ.ศ. 2537 ปัญหาเริ่มขยายความรุนแรง เกิดเป็นประเด็นข้อพิพาทเรื่องการบุกรุกพื้นที่ป่า ชาวบ้านถูกแจ้งจับในข้อหาบุกรุกป่าเกือบทุกครัวเรือน และภายหลังเกิดข้อพิพาท ชุมชนไม่สามารถเข้าไปพัฒนาและจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำ

อดีต

การเปลี่ยนแปลง

**“หันหน้าเข้าหากัน สร้างความเข้าใจ
อนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ ให้คน
อยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน”**

ปี พ.ศ. 2554 ชุมชนเริ่มคิดแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำด้วยตนเอง จัดตั้ง “คณะกรรมการเครือข่ายบริหารจัดการน้ำบ้านปากซวด” ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำหลาก น้ำแล้ง และพัฒนาแหล่งสำรองน้ำในพื้นที่ แต่การดำเนินงานยังคงเกิดข้อพิพาทกับอุทยานฯ เรื่องพื้นที่ มูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ และ สสน.ร่วมประสานสร้างความเข้าใจ ให้ชุมชนและอุทยานฯ หันหน้าเข้าหากัน และร่วมกันพัฒนาแนวคิดอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ ให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน ต่อมาในปี พ.ศ. 2557 ชุมชนร่วมกับอุทยานฯ กำหนดขอบเขตป่าอนุรักษ์ ของตำบลพะแสง และตำบลพังกาญจน์ และอุทยานฯ ได้ออกใบพิสูจน์สิทธิ์ที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน

ดำเนินงาน ตามแนวพระราชดำริ

ชุมชนได้ดำเนินงานอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ จัดทำแผนที่สิทธิ์ที่ทำกิน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 5,000 ไร่ จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน แบ่งพื้นที่ป่ากับพื้นที่ทำกินอย่างชัดเจน ร่วมกันสร้างฝายชะลอน้ำและฝายกักเก็บน้ำปลูกไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ทำให้มีปริมาณน้ำเพียงพอ ปรับจากสวนยางเป็น “ปายาง” ปลูกพืชเสริมไม่น้อยกว่า 30 ชนิด มีรายได้หมุนเวียนตลอดปี รวมทั้งดำเนินงานด้านน้ำอุปโภค-บริโภค มีแหล่งกักเก็บน้ำสำหรับทำน้ำประปาหมู่บ้าน ติดตั้งระบบกรองน้ำดื่มสะอาดเกิดการพึ่งตนเอง และประหยัดค่าใช้จ่ายจากการซื้อน้ำจากภายนอก เกิดกองทุนชุมชน จำนวน 4 กองทุน ประกอบด้วย กองทุนปาล์มน้ำมัน กองทุนน้ำดื่ม กองทุนปุ๋ย และกองทุนหมูลุ่มและไก่ และเกิดกลุ่มเครือข่ายเตือนภัยพิบัติ ที่ติดตามสถานการณ์ ฝนระวัง และแจ้งเตือนเหตุการณ์ภายในชุมชนผ่านวิทยุสื่อสาร

— ผลสำเร็จ —

อนุรักษ์ป่าต้นน้ำอย่างมีส่วนร่วม

ระหว่าง ชุมชนและอุทยานฯ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 5,000 ไร่ จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน แบ่งพื้นที่ป่ากับพื้นที่ทำกินอย่างชัดเจน

ความมั่นคงด้านน้ำ

ความมั่นคงด้านน้ำ สามารถบรรเทาปัญหาน้ำหลากและน้ำแล้ง เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน มีน้ำสะอาดเพื่อการบริโภค ลดค่าใช้จ่ายในซื้อน้ำดื่ม ปีละ 585,000 บาท

ความมั่นคงด้านอาหาร

ชุมชนมีรายได้จากการทำเกษตรสูงกว่าชุมชนข้างเคียง ร้อยละ 30

กองทุนชุมชน

จำนวน 4 กองทุน ประกอบด้วย กองทุนปาล์มน้ำมัน กองทุนน้ำดื่ม กองทุนปุ๋ย และกองทุนหมูหลุมและไก่ มีเงินหมุนเวียนและเงินเก็บกว่า 2 ล้านบาท

คนอยู่ร่วมกับป่า

ชาวบ้านทำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่และวนเกษตร 112 ครัวเรือน
สร้างรายได้ปีละ 3.19 ล้านบาท

อดีต

ปัจจุบัน

มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เลขที่ 901 อาคารสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ชั้น 6 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 โทร : 02 158 0999 โทรสาร : 02 158 0998
อีเมล : admin@utokapat.org | www.utokapat.org